

CEIP Condessa de Fenosa

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

Valores cívicos e sociais 6º

1	Índice paxinado	
2	Introdución e contexto	1
3	Vinculación entre obxectivos, secuencias e distribución temporal de contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e grao mínimo de consecución de cada un, competencias clave, elementos transversais, instrumentos de avaliación e criterios de cualificación.	2
4	Metodoloxía didáctica, incluíndo as estratexias a desenvolver polo profesorado, para acadar os estándares de aprendizaxe, así como a adquisición das competencias clave. Materiais e recursos didácticos	
5	Procedemento para a avaliación inicial	
6	Procedemento de avaliación continua	
7	Procedemento para o seguimento e avaliación das materias pendentes	
8	Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente	
9	Indicadores de logro para avaliar a programación didáctica	

Introdución e contexto:

O Ceip Condesa de Fenosa está situado no Barco de Valdeorras, no oriente ourensán, ocupando a cabeceira da comarca de Valdeorras. No concello, a actividade económica agrícola (viticultura) tradicional, veuse superada dende hai bastantes anos pola produción de lousa nas distintas canteiras dos concellos lindeiros e polo sector de servizos, contando cun Hospital Comarcal, Centros de estudos, Delegación de Facenda, Xulgados, etc...

A crise económica determinou a redución do número de alumnado inmigrante, que non hai moito tempo era relevante, e a aparición de carencias económicas no alumnado superando amplamente ás que había noutrora.

O centro educativo, tal e como reflicten os seus documentos, aposta definitivamente por varios eixos de traballo que se artellan ao redor do Equipo da Biblioteca, da Axenda 21, do Equipo de Normalización Lingüística e da promoción das TIC.

Así a promoción da lectura, a alfabetización en información, o compromiso ambiental, os hábitos saudables, a dotación en medios técnicos suficientes, a creación de recursos innovadores na nosa lingua, o coñecemento respecto e valoración do noso patrimonio cultural e o desenvolvemento dun espírito crítico, colaborativo e solidario son o cerne das actividades que se desenvolven dentro e fóra das nosas aulas.

Outro dos aspectos dignos de ter en conta é o da integración: o noso centro é o centro de referencia para a integración de alumnado con necesidades educativas específicas da comarca, e isto non por designación oficial, senón pola aposta decidida de todos os membros da comunidade educativa de promover a integración, convencidos de que é un factor necesario para crearmos unha sociedade máis xusta e solidaria, e ao tempo un elemento enriquecedor para todo o alumnado.

Así pois nas nosas aulas dispoñemos de medios tecnolóxicos, creamos recursos que compartimos na rede, promovemos o uso do noso idioma, fomentamos o respecto á natureza, establecemos lazos de solidariedade entre os membros da comunidade e de fóra dela, somos respectuosos con outras culturas, normalizamos e dinamizamos o noso idioma, valoramos as diferencias dentro dun trato equitativo, entendemos a diversidade como riqueza...

Pero non todo é perfecto, hai eivas no centro que pasan pola escaseza de profesorado, esgotadoras esixencias burocráticas que minguan o traballo educativo, nalgúns casos falla de apoio dende as familias...

En resumo o Ceip Condesa de Fenosa ten como obxectivo fundamental promover o desenvolvemento integral do seu alumnado, fomentando valores solidarios, de respecto e coidado do contorno natural e cultural, fomentando o traballo en equipo, colaborativo, no que se respecten as diferencias de cada quen... Nas verbas de A. Machado, queremos que os nosos alumnos e alumnas sexan, no bo sentido da palabra, bos.

Vinculación entre obxectivos, secuencias e organización temporal de contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e grao mínimo de consecución de cada un, competencias clave, elementos transversais, instrumentos de avaliación e criterios de cualificación.

Competencias Clave:

1º. Comunicación lingüística (CCL). – 2º. Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT). – 3º. Competencia dixital (CD). – 4º. Aprender a aprender (CAA). – 5º. Competencias sociais e cívicas (CSC). – 6º. Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE). – 7º. Conciencia e expresións culturais (CCEC).

Obxectivos:

- a) Coñecer e apreciar os valores e as normas de convivencia, aprender a obrar de acordo con elas, prepararse para o exercicio activo da cidadanía e respectar os dereitos humanos, así como o pluralismo propio dunha sociedade democrática.
- b) Desenvolver hábitos de traballo individual e de equipo, de esforzo e de responsabilidade no estudo, así como actitudes de confianza en si mesmo/a, sentido crítico, iniciativa persoal, curiosidade, interese e creatividade na aprendizaxe, e espírito emprendedor.
- c) Adquirir habilidades para a prevención e para a resolución pacífica de conflitos que lles permitan desenvolverse con autonomía no ámbito familiar e doméstico, así como nos grupos sociais cos que se relacionan.
- d) Coñecer, comprender e respectar as diferentes culturas e as diferenzas entre as persoas, a igualdade de dereitos e oportunidades de homes e mulleres e a non discriminación de persoas con discapacidade nin por outros motivos.
- e) Coñecer e utilizar de xeito apropiado a lingua galega e a lingua castelá, e desenvolver hábitos de lectura en ambas as linguas.
- f) Adquirir en, polo menos, unha lingua estranxeira a competencia comunicativa básica que lles permita expresar e comprender mensaxes sinxelas e desenvolverse en situacións cotiás.
- g) Desenvolver as competencias matemáticas básicas e iniciarse na resolución de problemas que requiran a realización de operacións elementais de cálculo, coñecementos xeométricos e estimacións, así como ser quen de aplicarlos ás situacións da súa vida cotiá.
- h) Coñecer os aspectos fundamentais das ciencias da natureza, as ciencias sociais, a xeografía, a historia e a cultura, con especial atención aos relacionados e vinculados con Galicia.
- i) Iniciarse na utilización, para a aprendizaxe, das tecnoloxías da información e da comunicación, desenvolvendo un espírito crítico ante as mensaxes que reciben e elaboran.
- j) Utilizar diferentes representacións e expresións artísticas e iniciarse na construción de propostas visuais e audiovisuais.
- k) Valorar a hixiene e a saúde, aceptar o propio corpo e o das demais persoas, respectar as diferenzas e utilizar a educación física e o deporte como medios para favorecer o desenvolvemento persoal e social.
- l) Coñecer e valorar os animais máis próximos ao ser humano e adoptar modos de comportamento que favorezan o seu coidado.
- m) Desenvolver as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como unha actitude

contraria á violencia, aos prexuízos de calquera tipo e aos estereotipos sexistas e de discriminación por cuestións de diversidade afectivo-sexual.

n) Fomentar a educación viaria e actitudes de respecto que incidan na prevención dos accidentes de tráfico.

o) Coñecer, apreciar e valorar as singularidades culturais, lingüísticas, físicas e sociais de Galicia, poñendo de relevancia as mulleres e homes que realizaron achegas importantes á cultura e á sociedade galegas.

Temas transversais:

Comprensión lectora, expresión oral, expresión escrita, comunicación audiovisual, TIC, emprendemento, educación cívica, valores (igualdade, equidade, resolución pacífica de conflitos, liberdade, non discriminación), seguridade viaria.

Valores cívicos e sociais 6º EP								
1ª Avaliación								
Obx	Contidos	Criterios Av.	Estándares	Grao Consecución	CC	Elementos Transversais	Instrumentos Avaliación	Criterios cualificación (%)
BLOQUE 1. A IDENTIDADE E A DIGNIDADE DA PERSOA								
m k	B1.1. O autoconcepto. A autovaloración; os trazos de personalidade. A autoconciencia emocional. A respectabilidade e a dignidade persoal. O estilo persoal positivo.	B1.1. Construír o estilo persoal baseándose na respectabilidade e na dignidade persoal	VSCB1.1.1. Explica o valor da respectabilidade e da dignidade persoal.	Amosa respecto polos demais e por sí mesmo.	CSC CCL	Expresión oral Ed. cívica	Escalas de observación Diario de clase Actitude	1,2
			VSCB1.1.2. Actúa de forma respectable e digna.	Amosa respecto polos demais e por sí mesmo.	CSC CSIEE	Ed. cívica	Escalas de observación Diario de clase Actitude	1,2
			VSCB1.1.3 Coñece e asume os rasgos característicos da súa personalidade, poñéndoos de manifesto asertivamente.	Fai unha descripción de sí mesmo axustada e positiva.	CAA CCL	Ed. cívica	Escalas de observación Actitude	1,2
m a	B1.2. O autocontrol. A regulación dos sentimentos. As estratexias de reestruturación cognitiva. A resiliencia.	B1.2. Estructurar un pensamento efectivo e independente empregando as	VSCB1.2.1. Utiliza estratexias de reestruturación cognitiva.	É quen de sobrepoñerse de situacións adversas	CAA	Ed. cívica	Escalas de observación	1,2

		emocións de forma positiva.		empregando as emocións positivamente.				
			VSCB1.2.2. Describe o valor da reestruturación cognitiva e a resiliencia.	Valora a capacidade de sobrepoñerse de situacións adversas empregando as emocións positivamente.	CCL CSIEE	Expresión oral	Escalas de observación	1,2
			VSCB1.2.3 Aplica o autocontrol á toma de decisións, á negociación e á resolución de conflitos.	É quen de tomar decisións e de resolver conflitos xestionando positivamente as súas emocións.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB1.2.4. Expresa os seus sentimentos, necesidades e dereitos, á vez que respecta os dos e das demais nas actividades cooperativas	Realiza unha defensa tranquila e repetuosa dos seus sentimentos, necesidades e dereitos, respetando ao mesmo tempo ós dos demais.	CSC CSIEE CCL	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
m b	B1.3. A responsabilidade. O sentido do compromiso respecto a un mesmo e aos demais. Valoración do erro como factor de aprendizaxe e mellora. A automotivación.	B1.3. Desenvolver o propio potencial, mantendo unha motivación intrínseca e esforzándose para o logro de éxitos individuais e compartidos.	VSCB1.3.1. Traballa en equipo valorando o esforzo individual e colectivo e asumindo compromisos para a consecución de obxectivos.	Traballa en equipo valorando o esforzo persoal e o dos demais compañeiros/as.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB1.3.2. Explica razóns para asumir as súas responsabilidades durante a colaboración.	Amósase responsable nas tarefas colaborativas.	CSC CCL CSIEE	Expresión oral Emprendemento	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

			VSCB1.3.3. Xera confianza nos demais realizando unha autoavaliación responsable da execución das tarefas.	Ten unha actitude positiva e de confianza cara os demais nas tarefas colaborativas.	CSC CAA CSIEE	Ed. cívica Valores Emprendemento	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
b m	B1.4. A autonomía persoal e a autoestima. Seguridade en si mesmo e en si mesma, iniciativa, autonomía para a acción, confianza nas propias posibilidades. Tolerancia á frustración.	B1.4. Adquirir capacidades para tomar decisións de forma independente, manexando as dificultades para superar frustracións e sentimentos negativos ante os problemas.	VSCB1.4.1. Propón alternativas á resolución de problemas sociais.	Expón diferentes solucións ante calquera problema que poida xurdir na convivencia do día a día.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores Emprendemento	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB1.4.2. Sabe facer fronte á incerteza, ao medo ou ao fracaso.	É quen de enfrontarse a situacións adversas e saír delas amosando unha actitude positiva.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores Emprendemento	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
b c	B1.5. A toma de decisións persoais meditadas: técnicas e recursos. Causas e consecuencias das accións propias. O sentido do compromiso respecto a un mesmo e aos demais.	B1.5. Propoñerse desafíos e levarlos a cabo mediante unha toma de decisións persoal, meditada e responsable, desenvolvendo un bo sentido do compromiso respecto a un mesmo e aos demais.	VSCB1.5.1. Emprega o pensamento consecuencial para tomar decisións éticas.	Medita as cousas antes de tomar unha decisión. Controla a súa impulsividade.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores Emprendemento	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB1.5.2. Identifica vantaxes e inconvenientes dunha posible solución antes de tomar unha decisión ética.	Medita as cousas antes de tomar unha decisión tendo en conta os pros e os contras.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores Emprendemento	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
a c	B1.6. A iniciativa. O emprendemento. A autoproposta de desafíos. A importancia da iniciativa privada na vida económica e social. ■ B1.7. Busca e elaboración de	B1.6. Desenvolver a autonomía e a capacidade de emprendemento para conseguir logros persoais	VSCB1.6.1. Realiza propostas creativas e utiliza as súas competencias para abordar proxectos sobre valores sociais.	Recoñece os diferentes problemas cívicos e sociais que poidan xurdir tratando	CSC CSIEE CCEC	Ed. cívica Valores Emprendemento	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2

	información por diversas fontes.	responsabilizándose do ben común.		de evitalos ou solucionalos de xeito efectivo e positivo.				
			VSCB1.6.2. Identifica, define problemas sociais e cívicos e implanta solucións potencialmente efectivas.	Recoñece os diferentes problemas cívicos e sociais que poidan xurdir tratando de evitalos ou solucionalos de xeito efectivo e positivo.	CSC CAA CSIEE	Ed. cívica Valores Emprendemento	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB1.6.3. Razona a importancia da iniciativa privada na vida económica e social.	Defende a iniciativa propia ante as diferentes situacións que poidan presentarse ao longo da vida.	CSIEE	Ed. cívica Valores Emprendemento	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2

BLOQUE 2. A COMPRESIÓN E O RESPECTO NAS RELACIÓNS INTERPERSOAIS

b m e	B2.1. Estratexias da linguaxe oral como instrumento de comunicación: escoitar, preguntar e argumentar.	B2.1. Utilizar habilidades de escoita e o pensamento de perspectiva con empatía.	VSCB2.1.1. Dialoga interpretando e dando sentido ao que oe.	Participa en debates de xeito activo entendendo e respetando as ideas e os pensamentos dos demais.	CCL CSC	Expresión oral	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB2.1.2. Realiza actividades cooperativas detectando os sentimentos e pensamentos que subxacen no que se está a dicir.	Participa en debates de xeito activo entendendo e respetando as ideas e os pensamentos	CCL CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

				dos demais.				
			VSCB2.1.3. Colabora en proxectos grupais escoitando activamente, demostrando interese polas outras persoas e axudando a que sigan motivadas para expresarse.	Intervén en actividades de grupo amosando unha actitude comprensiva coas ideas dos demais e dándolles ánimos para que se expresen con claridade os seus puntos de vista sobre o tema que se estea a tratar.	CAA CSIEE CSC CCL	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
c m e	B2.2.Os elementos da comunicación que favorecen o diálogo. Iniciación, mantemento e finalización de conversas. Identificación, recoñecemento e análise de hábitos que facilitan e dificultan a comunicación.	B2.2. Iniciar, manter e finalizar conversas cunha maneira de falar adecuada aos interlocutores e ao contexto, tendo en conta os factores que inhiben a comunicación para superar barreiras e os que permiten lograr proximidade.	VSCB2.2.1. Comparte sentimentos durante o diálogo.	Manifesta os seus sentimentos nas diferentes situacións de diálogo.	CCL CSC CSIEE	Expresión oral	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB2.2.2. Utiliza os elementos que contribúen ao diálogo.	Emprega os diferentes elementos que interveñen na comunicación para favorecer o diálogo.	CCL CSC	Expresión oral	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
e m	B2.3. A aserción. Exposición e defensa das ideas propias con argumentos fundados e razoables empregando estratexias de comunicación construtivas.	B2.3. Empregar a aserción.	VSCB2.3.1. Emprega a linguaxe positiva.	Fai un uso positivo da linguaxe.	CCL CSC	Expresión oral	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB2.3.2. Autoafírmase con respecto.	Defende as súas ideas respetando as dos demais.	CCL CSC CSIEE	Expresión oral Ed. cívica	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
b	B2.4.O diálogo. A busca do	B2.4. Dialogar creando	VSCB2.4.1 Infírmase e dá o	É quen de obter	CCL	Expresión oral	Escalas de	1,2

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

m	mellor argumento. A creación de pensamentos compartidos a través do diálogo. A inferencia e o sentido da expresión dos e das demais. A escoita activa e a axuda.	pensamentos compartidos con outras persoas para atopar o mellor argumento.	sentido adecuado á expresión dos e das demais.	información das intervencións dos demais.	CSC	Ed. cívica	observación Diarios de clase Actitude	
			VSCB2.4.2.Utiliza correctamente as estratexias de escoita activa: clarificación, parafraseo, resumo, reestruturación, reflexo de sentimentos.	Emprega estratexias de escoita activa amosando que entendeu o que se dixo e favorecendo a comunicación.	CCL CSC CSIEE	Expresión oral Ed. cívica	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
c m o	B2.5. A intelixencia interpersonal. A empatía: atención, escoita activa, observación e análise de comportamentos. O altruísmo.	B2.5.Establecer relacións interpersonais positivas empregando habilidades sociais.	VSCB2.5.1.Interacciona con empatía.	É quen de poñerse no lugar do que fala e entender o que sente.	CSC CCL CSIEE	Expresión oral Ed. cívica	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB2.5.2. Sabe contribuir á cohesión dos grupos sociais aos que pertence.	É quen de establecer relacións positivas entre os diferentes grupos sociais aos que pertence.	CSC CSIEE	Expresión oral Ed. cívica	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
a m e	B2.6.Os estereotipos. As consecuencias dos prexuízos. Desenvolvemento de actitudes de solidariedade ante problemas e necesidades das persoas máis desfavorecidas. B2.7. Identificación, axuízamento crítico e rexeitamento das situacións de marxinação, discriminación e inxustiza social. B2.8.Creación de textos, empregando a linguaxe verbal e non verbal, para comunicar en diferentes soportes as conclusións de investigacións	B2.6. Analizar criticamente as consecuencias dos prexuízos sociais, reflexionando sobre os problemas que provocan e o seu efecto nas persoas que os sofren.	VSCB2.6.1.Analiza os problemas que orixinan os prexuízos sociais.	Recoñece e entende os problemas aos que dan lugar os prexuízos sociais: a marxinação, a discriminación...	CSC CSIEE		Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB2.6.2.Expón razoadamente as consecuencias dos prexuízos sociais para as persoas do contorno social próximo.	Analiza de xeito razoado as consecuencias dos prexuízos sociais reflexionando sobre os problemas que	CCL CSC CCEC	Expresión oral Ed. cívica	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Debate	1,2

	realizadas sobre situacións do seu contorno.			os provocan e como inciden sobre as persoas que o arrodean.				
			VSCB2.6.3. Detecta e axuíza criticamente prexuízos sociais detectados no seu contorno próximo expresando as conclusións en traballos creativos.	Investiga e analiza os prexuízos sociais que se poden dar no seu entorno e é quen de expresar as súas conclusións en diferentes formatos.	CCL CCEC CSC CD CAA	Expresión oral Ed. cívica	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Exposición	1,2
BLOQUE 3. A CONVIVENCIA E OS VALORES SOCIAIS								
b m	B3.1. Aplicación dos valores cívicos en situacións de convivencia no contorno inmediato (familia, centro escolar, grupo, amizades, localidade). Desenvolvemento de actitudes de comprensión e solidariedade. Valoración do diálogo para solucionar os conflitos de intereses en relación coas demais persoas. B3.2. Responsabilidade no exercicio dos dereitos e dos deberes individuais nos grupos nos que se integra e participación nas tarefas e decisión.	B3.1. Resolver problemas en colaboración, poñendo de manifesto unha actitude aberta cara aos demais e compartindo puntos de vista e sentimentos.	VSCB3.1.1. Desenvolve proxectos e resolve problemas en colaboración.	Participa en actividades colaborativas ou de grupo.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB3.1.2. Pon de manifesto unha actitude aberta cara aos demais compartindo puntos de vista e sentimentos durante a interacción social na aula.	Amosa unha actitude positiva e de respecto cara os demais.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores Expresión oral	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,5
b	B3.3. A interdependencia e a cooperación. A interdependencia positiva e a participación equitativa. As	B3.2. Traballar en equipo favorecendo a interdependencia positiva e amosando	VSCB3.2.1. Amosa boa disposición a ofrecer e recibir axuda para a aprendizaxe.	Traballa en grupos de forma solidaria e desinteresada	CAA CSIEE CSC	Ed. cívica Valores		1,2

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

	condutas solidarias. A aceptación incondicional do outro. A resolución de problemas en colaboración. Compensación de carencias dos e das demais. A disposición de apertura cara ao outro, o compartir puntos de vista e sentimentos.	condutas solidarias.		entendo que todos dependen do traballo de todos se queren acadar o éxito.				
			VSCB3.2.2. Recorre ás estratexias de axuda entre iguais.	É quen de axudar aos demais sen agardar nada a cambio.	CAA CSIEE CSC	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,2
			VSCB3.2.3. Respecta as regras durante o traballo en equipo.	Respeita as regras do traballo en grupo respetando aos demais participantes.	CSC	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB3.2.4. Emprega destrezas de interdependencia positiva.	É quen de entender que o éxito de cada un depende do éxito dos demais. É dicir, que teñen metas e tarefas comúns a todos os participantes no grupo.	CAA CSIEE CSC	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
a	B3.5. Valoración da necesidade de normas compartidas que regulan a convivencia frutífera no ámbito social. Elaboración de normas de convivencia da aula e do centro positivas, facilitadoras e asumidas polo grupo e pola comunidade.	B3.3. Implicarse na elaboración e no respecto das normas da comunidade educativa empregando o sistema de valores persoal que constrúe a partir dos valores universais.	VSCB3.3.1. Explica o concepto de norma.	Entende o que é unha norma ou regra.	CCL CSC	Expresión oral	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB3.3.2. Infíre a necesidade das normas da súa comunidade educativa	Entende que son precisas unhas normas de convivencia no colexio.	CAA CSC	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB3.3.3. Participa na	Participa na	CCL	Ed. cívica	Escalas de	1,2

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

			elaboración das normas do colexio.	elaboración das normas do colexio.	CSC CSIEE	Valores	observación Diarios de clase Actitude Diálogo	
			VSCB3.3.4. Respeita as normas do centro escolar.	Resopetas as normas establecidas no colexio.	CSC	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
c m	B3.6. A resolución de conflitos. A linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos persoais. As fases da mediación formal. A transformación do conflito en oportunidade.	B3.4. Participar activamente na vida cívica de forma pacífica e democrática transformando o conflito en oportunidade, coñecendo e empregando as fases da mediación e usando a linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos persoais.	VSCB3.4.1. Resolve os conflitos de modo construtivo.	Participa na resolución de conflitos a través do diálogo de formas positiva e constructiva.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,5
			VSCB3.4.2. Sigue as fases da mediación en situacións reais e simulacións.	Respetas os diferentes pasos a seguir na mediación dun conflito.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,2
			VSCB3.4.3. Manexa a linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos nas relacións interpersoais.	Emprega sempre unha linguaxe positiva.	CCL CSC	Expresión oral	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,2
			VSCB3.4.4. Analiza as emocións, sentimentos, posibles pensamentos e puntos de vista das partes en conflito.	Ten en conta e analiza os distintos puntos de vista das partes implicadas nun conflito.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,2
d m	B3.7. O altruísmo. A responsabilidade social e a xustiza social. Identificación e análise crítica das causas que provocan situación de marxinação, de discriminación	B3.5. Practicar o altruísmo no contorno próximo sensibilizando sobre o seu valor	VSCB3.5.1. É capaz de sensibilizar sobre causas altruístas realizando exposicións orais sobre o seu valor e cometidos.	Defende o traballo altruísta dando e recibindo cando sexa preciso.	CCL CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo/Exposición	1,2

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

	e de inxustiza social. Protección e amparo das persoas máis desfavorecidas.		VSCB3.5.2. Colabora en causas altruístas en colaboración coa comunidade educativa.	Participa de forma desinteresada ca súa comunidade educativa.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
a m	B3.8. Os dereitos e deberes. A Declaración Universal dos Dereitos Humanos: liberdade de expresión e opinión. A liberdade de pensamento, de conciencia e de relixión. A análise de feitos discriminatorios: maltrato. Exclusión de minorías étnicas, os campos de concentración, o holocausto. Os dereitos e deberes do alumnado.	B3.6. Crear un sistema de valores asumindo os dereitos e deberes do alumnado, realizando xuízos morais de situacións escolares e resolvendo dilemas morais con supostos prácticos.	VSCB3.6.1. Realiza xuízos morais de situacións escolares.	É quen de facer xuízos morais en situacións de conflito no seu ámbito escolar.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,2
			VSCB3.6.2. Xustifica as súas actuacións en base a valores persoais como a dignidade, a liberdade, a autoestima, a seguridade nun mesmo e a capacidade de enfrontarse aos problemas.	Actúa respetando os dereitos e os deberes seus e dos demais.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,2
d o	B3.9. Conceptualización do dilema moral. Resolución de dilemas morais.	B3.7. Comprender o que é un dilema moral e resolver dilemas morais para detectar prexuízos relativos ás diferenzas culturais.	VSCB3.7.1. Expressa o que é un dilema moral.	Entende o que é un dilema moral.	CSC CCL	Expresión oral	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB3.7.2. Realiza xuízos morais.	É quen de realizar xuízos morais respetando as opinións e as condutas dos demais aínda que sexan contrarias ás del.	CSC CSIEE	Expresión oral	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB3.7.3. Analiza e resolve dilemas morais en situacións reais e simuladas.	Analiza e resolve dilemas morais fomentando a tolerancia ante opinións e	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,2

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

				valores distintos aos del.				
			VSCB3.7.4. Resolve dilemas morais en relación a prexuízos relativos ás diferenzas culturais.	Analiza e resolve dilemas morais fomentando a tolerancia ante as diferenzas culturais.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,2
A d o	B3.10. Convivencia pacífica en sociedade e valores nos que se apoia: respecto, tolerancia, solidariedade, xustiza, compromiso, cooperación e cultura de paz. Identificación, recoñecemento e análise de hábitos que facilitan e dificultan a convivencia e o benestar dos grupos sociais. ■ B3.11. Formas de discriminación: racismo, xenofobia, desigualdade de oportunidades. B3.12. Feitos discriminatorios: maltrato, exclusión de minorías étnicas, campos de concentración, o holocausto, segregación por enfermidade. Análise destes feitos.	B3.8. Comprender a declaración da igualdade de dereitos e a non discriminación por razón de nacemento, raza, sexo, relixión, opinión ou calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social, aplicándoa á análise do contorno social.	VSCB3.8.1. Analiza formas de discriminación: racismo, xenofobia, desigualdade de oportunidades...	Coñece, entende e analiza as diferentes formas de discriminar a alguén e defende unha convivencia pacífica respetando as crenzas e circunstancias persoais de cada un.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,2
			VSCB3.8.2. Analiza feitos discriminatorios: maltrato, exclusión de minorías étnicas, reclusión en campos de concentración, o holocausto, segregación por enfermidade.	Coñece, entende e analiza as diferentes formas de discriminar a alguén e defende unha convivencia pacífica respetando as crenzas e circunstancias persoais de cada un.	CSC CSIEE	Expresión oral Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,2
			VSCB3.8.3. Detecta prexuízos e analiza conflitos	Dase conta de cando se	CSC CSIEE	Ed. cívica	Escalas de observación	1,2

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

			derivados do uso de estereotipos no contexto escolar .	produce un conflito discriminatorio no seu ámbito escolar e trata de resolvelo de forma pacífica e tolerante respetando aos demais independentemtem ente das súa condicional social ou das súas crenzas.		Valores	Diarios de clase Actitude	
d a	B3.13. Dereitos e deberes. A Declaración Universal dos Dereitos Humanos: liberdade de expresión e de opinión. A liberdade de pensamento, de conciencia e de relixión. B3.14. Sensibilidade e respecto polos costumes, valores morais e modos de vida distintos aos propios.	B3.9. Expresar a relevancia de preservar os dereitos de libre expresión e opinión, liberdade de pensamento, de conciencia e de relixión realizando traballos de análise e síntese.	VSCB3.9.1. Valora e respecta a libre expresión.	Respeto as opinións dos demais.	CSC	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,2
			VSCB3.9.2. Comprende, interpreta e acepta opinións diferentes ás propias.	Respeto as opinións dos demais aínda que non coincidan coas súas.	CSC	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,5
			VSCB3.9.3. Relaciona diferentes culturas e relixións coas formas de pensamento de persoas pertencentes a elas.	Identifica as diferentes culturas e relixións existentes.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,5
			VSCB3.9.4. Analiza, reflexiona e expresa conclusións sobre os dereitos de libre expresión e opinión, liberdade de pensamento, de conciencia e de relixión.	Fomenta a liberdade de expresión e de pensamento.	CSC CSIEE CCL	Ed. cívica Valores Expresión oral	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo/Exposición	1,2
d	B3.15. As diferenzas de sexo	B3.10. Participar	VSCB3.10.1. Axuíza	Defende a	CSC	Ed. cívica	Escalas de	1,5

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

m	como un elemento enriquecedor. Análise das medidas que contribúen a un equilibrio de xénero e a unha auténtica igualdade de oportunidades. Identificación e rexeitamento de desigualdades entre mulleres e homes no mundo laboral e na vida cotiá.	activamente na vida cívica valorando a igualdade de dereitos e corresponsabilidade de homes e mulleres.	criticamente actitudes de falta de respecto á igualdade de oportunidades de homes e mulleres.	igualdade entre homes e mulleres.	CSIEE	Valores	observación Diarios de clase Actitude Diálogo	
a	B3.16 Os valores sociais e a democracia. Os principios de convivencia que establecen o Estatuto de autonomía de Galicia e a Constitución española. Dereitos e deberes. Características que debe posuír unha sociedade democrática.	B3.11. Respetar os valores socialmente recoñecidos, coñecendo e apreciando os valores do Estatuto de autonomía e da constitución española.	VSCB3.11.1. Axuíza criticamente os valores implícitos en diversas situacións, de acordo cos que constitúen a vida en común nunha sociedade democrática.	Defende os valores establecidos nas nosas leis e defende unha sociedade democrática.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,5
			VSCB3.11.2. Razona a contribución de diferentes institucións, organizacións e servizos públicos en relación á garantía dos dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás.	Comprende a importancia de garantir os dereitos e dos deberes dos cidadáns dende os organismos públicos.	CSC CCL	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
a o	B3.17. Principios de convivencia que establecen o Estatuto de autonomía de Galicia e a Constitución española.	B3.12. Crear un sistema de valores propios realizando xuízos morais baseados nos dereitos e deberes básicos do Estatuto de autonomía e da Constitución española.	VSCB3.12.1. Explica os dereitos e deberes básicos da Constitución española.	Entende os deberes e dereitos establecidos na nosa constitución.	CSC CCL	Expresión oral	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB3.12.2. Realiza xuízos morais sinxelos fundamentados	É quen de realizar xuízos morais respetando as opinións e as condutas dos demais aínda que sexan contrarias ás del.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

			VSCB3.12.3. Participa no benestar do contorno próxima baseándose nos dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás.	Defende unha convivencia baseada no respecto dos deberes e dereitos dos cidadáns e cidadás.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,2
a e	B3.18. Os servizos públicos e bens comúns. Defensa, identificación, aprecio, respecto e coidado dos bens comúns e dos servizos públicos: contribución da cidadanía a través dos impostos. A responsabilidade social. A xustiza social.	B3.13. Comprender a importancia da contribución dos cidadáns e cidadás aos servizos públicos e aos bens comúns a través dos impostos realizando razoamentos críticos.	VSCB3.13.1. Comprende, valora e expón por escrito o deber da contribución cidadá ao ben da sociedade.	Entende que todos debemos contribuir ao ben da sociedade.	CSC CCL CSIEE	Expresión escrita	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,2
			VSCB3.13.2. Explica a función dos impostos de proporcionar recursos sociais que melloran a calidade de vida dos cidadáns e cidadás.	Entende o que son e para que serven os impostos.	CSC CCL	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,2
			VSCB3.13.3. Realiza producións creativas sobre as consecuencias de non pagar impostos.	Entende o que son e para que serven os impostos.	CSC CCEC CD CCL CSIEE	Emprendemento	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Análise de producións	1,2
h g o	B3.19 Fontes de enerxía renovables e non renovables. Identificación das actitudes e colectivas de consumo enerxético responsable. B3.20. Rutinas individuais para mellorar a calidade de vida. Reflexión sobre as posibilidades de cambio. B3.21. Utilización das tecnoloxías da información e da comunicación para buscar e seleccionar e elaborar a información e presentar conclusións	B3.14. Valorar o uso responsable das fontes de enerxía no planeta concienciándose do respecto ao contorno e desenvolvendo a capacidade crítica cara aos acontecementos que o modifican.	VSCB3.14.1. Toma conciencia da limitación dos recursos enerxéticos e explica as consecuencias do esgotamento das fontes de enerxía.	É consciente da diferenza entre as fontes de enerxía renovables e as non renovables.	CSC CCL CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,2
			VSCB3.14.2. Investiga os efectos do abuso de determinadas fontes de enerxía.	Entende as consecuencias derivadas dun uso abusivo das fontes de enerxía non renovables.	CSC CAA	Emprendemento	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Análise de producións	1,2
			VSCB3.14.3. Realiza traballos creativos sobre a	É quen de facer un traballo	CCL CSC	Emprendemento	Escalas de observación	1,2

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

	B3.22. Realización e interpretación de gráficos sinxelos.		necesidade do aire non contaminado para a saúde e a calidade de vida.	creativo sobre a necesidade de non contaminar o aire empregando as diferentes tecnoloxías para buscar e seleccionar a información.	CAA CSIEE		Diarios de clase Actitude Análise de producións	
			VSCB3.14.4. Expón graficamente argumentos para rexeitar actividades humanas contaminantes.	Rexeita as actitudes que leven a unha contaminación do aire que respiramos e do entorno no que vivimos.	CSC CD CMCT CCEC	Expresión oral	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Exposición	1,2
k	B3.23. Hábitos de prevención de enfermidades e accidentes no ámbito escolar e doméstico.. B3.24. Actitudes e estratexias de promoción de formas de vida saudable e de calidade B3.25. Os primeiros auxilios	B3.15 . Ser capaz de realizar primeiros auxilios e tomar medidas preventivas, valorando a importancia de previr accidentes domésticos.	VSCB3.15.1. Razona as repercusións de determinadas condutas de risco sobre a saúde e a calidade de vida.	Entende como determinadas condutas son un risco para a nosa saúde e calidade de vida.	CCL CAA CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB3.15.2. Coñece as prácticas de primeiros auxilios.	É quen de realizar primeiros auxilios.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores Seguridade viaria	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Análise de producións	1,2
a i	B3.26. Condutas responsables no uso das TIC: autonomía, autocontrol, seguridade, sentido ético. Análise da realidade e dos contidos que se presentan no contorno dixital para desenvolver a capacidade crítica.	B3.16. Empregar as novas tecnoloxías desenvolvendo valores sociais e cívicos en contornos seguros.	VSCB3.16.1. Realiza un uso ético das novas tecnoloxías.	Emprega de forma axeitada as novas tecnoloxías.	CD CSC	TICS	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Análise de producións	1,2
			VSCB3.16.2. Analiza e enxúza criticamente os contidos do contorno dixital.	Entende os riscos que pode presentar un	CCL CAA CSC	TICS	Escalas de observación Diarios de clase	1,2

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

				mal uso das novas tecnoloxías.			Actitude Análise de producións	
i	B3.27. O consumo responsable. Identificación de actitudes e estratexias persoais e colectivas de consumo responsable B3.28. A publicidade e as súas técnicas. Influencia nos hábitos de consumo. B3.29. Utilización das tecnoloxías da información e da comunicación para buscar e seleccionar e elaborar a información e presentar conclusións.	B3.17. Analizar criticamente a influencia da publicidade sobre o consumo empregando as novas tecnoloxías.	VSCB3.17.1. Realiza análise de información dixital sobre as razóns polas que as persoas senten a necesidade de consumir ao ver un anuncio publicitario.	Entende e reflexiona sobre a influencia da publicidade sobre as persoas e os seus hábitos de consumo.	CD CSC CSIEE	TICS	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Análise de producións	1,2
			VSCB3.17.2. Reflexiona sobre a influencia da publicidade expresando as conclusións mediante traballos creativos.	Entende e reflexiona sobre a influencia da publicidade sobre as persoas e os seus hábitos de consumo.	CSC CCEC CD	TICS Expresión oral e escrita Emprendemento	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Análise de producións	1,2
			VSCB3.17.3. Realiza exposicións axuzando criticamente hábitos de consumo innecesario.	Emprega as novas tecnoloxías para realizar exposicións sobre a influencia da publicidade nas persoas e nos seus hábitos de consumo.	CSC CCL CCEC CSIEE	Expresión oral e escrita Emprendemento Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Análise de producións	1,2
n	B3.30. Busca, selección, análise e elaboración de informacións en relación cos accidentes de tráfico. B3.31. Comunicación da información elaborada por diferentes medios B3.32. Identificación de actitudes e estratexias individuais e colectivas de	B3.18. Investigar sobre a prevención de accidentes de tráfico xerando iniciativas e alternativas persoais.	VSCB3.18.1. Desenvolve proxectos relacionados coas principais causas dos accidentes de tráfico, sobre os que se informa en diferentes medios de comunicación.	Cofece as normas de seguridade vial e investiga sobre cales son as causas principais dos accidentes de tráfico.	CSC CSIEE CAA	TICS Seguridade viaria Emprendemento	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Análise de producións	1,2
			VSCB3.18.2. Reflexiona	Investiga a	CSC	Seguridade	Escalas de	1,2

	prevención de riscos viarios		sobre o modo no que se poderían evitar accidentes de tráfico e expón as súas conclusións.	forma de previr e de evitar os accidentes de tráfico.	CCL CSIEE	viaria Emprendemento Expresión oral	observación Diarios de clase Actitude Análise de producións	
			VSCB3.18.3. Explica as principais medidas que se poderían tomar para previr accidentes de tráfico.	Investiga e identifica algunhas das actitudes e estratexias que se poderían levar a cabo para a prevención dos accidentes de tráfico.	CSC CCL	Seguridade viaria Emprendemento Expresión oral	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Análise de producións Exposición	1,2

Valores cívicos e sociais 6º EP

2ª Avaliación

Obx	Contidos	Criterios Av.	Estándares	Grao Consecución	CC	Elementos Transversais	Instrumentos Avaliación	Criterios cualificación
BLOQUE 1. A IDENTIDADE E A DIGNIDADE DA PERSOA								
mk	B1.1. O autoconcepto. A autovaloración; os trazos de personalidade. A autoconciencia emocional. A respectabilidade e a dignidade persoal. O estilo persoal positivo.	B1.1. Construír o estilo persoal baseándose na respectabilidade e na dignidade persoal	VSCB1.1.1. Explica o valor da respectabilidade e da dignidade persoal.	Amosa respecto polos demais e por sí mesmo.	CSC CCL	Expresión oral Ed. cívica	Escalas de observación Diario de clase Actitude	1,2
			VSCB1.1.2. Actúa de forma respectable e digna.	Amosa respecto polos demais e	CSC CSIEE	Ed. cívica	Escalas de observación	1,2

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

				por sí mesmo.			Diario de clase Actitude	
			VSCB1.1.3 Coñece e asume os rasgos característicos da súa personalidade, poñéndoos de manifesto asertivamente.	Fai unha descripción de sí mesmo axustada e positiva.	CAA CCL	Ed. cívica	Escalas de observación Actitude	1,2
m a	B1.2. O autocontrol. A regulación dos sentimentos. As estratexias de reestruturación cognitiva. A resiliencia.	B1.2. Estructurar un pensamento efectivo e independente empregando as emocións de forma positiva.	VSCB1.2.1. Utiliza estratexias de reestruturación cognitiva.	É quen de sobrepoñerse de situacións adversas empregando as emocións positivamente.	CAA	Ed. cívica	Escalas de observación	1,2
			VSCB1.2.2. Describe o valor da reestruturación cognitiva e a resiliencia.	Valora a capacidade de sobrepoñerse de situacións adversas empregando as emocións positivamente.	CCL CSIEE	Expresión oral	Escalas de observación	1,2
			VSCB1.2.3 Aplica o autocontrol á toma de decisións, á negociación e á resolución de conflitos.	É quen de tomar decisións e de resolver conflitos xestionando positivamente as súas emocións.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB1.2.4. Expresa os seus sentimentos, necesidades e dereitos, á vez que respecta os dos e das demais nas actividades cooperativas	Realiza unha defensa tranquila e repetuosa dos seus sentimentos, necesidades e dereitos, respetando ao mesmo tempo	CSC CSIEE CCL	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

				ós dos demais.				
m b	B1.3. A responsabilidade. O sentido do compromiso respecto a un mesmo e aos demais. Valoración do erro como factor de aprendizaxe e mellora. A automotivación.	B1.3. Desenvolver o propio potencial, mantendo unha motivación intrínseca e esforzándose para o logro de éxitos individuais e compartidos.	VSCB1.3.1. Traballa en equipo valorando o esforzo individual e colectivo e asumindo compromisos para a consecución de obxectivos.	Traballa en equipo valorando o esforzo persoal e o dos demais compañeiros/as.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB1.3.2. Explica razóns para asumir as súas responsabilidades durante a colaboración.	Amósase responsable nas tarefas colaborativas.	CSC CCL CSIEE	Expresión oral Emprendemento	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB1.3.3. Xera confianza nos demais realizando unha autoavaliación responsable da execución das tarefas.	Ten unha actitude positiva e de confianza cara os demais nas tarefas colaborativas.	CSC CAA CSIEE	Ed. cívica Valores Emprendemento	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
b m	B1.4. A autonomía persoal e a autoestima. Seguridade en si mesmo e en si mesma, iniciativa, autonomía para a acción, confianza nas propias posibilidades. Tolerancia á frustración.	B1.4. Adquirir capacidades para tomar decisións de forma independente, manexando as dificultades para superar frustracións e sentimentos negativos ante os problemas.	VSCB1.4.1. Propón alternativas á resolución de problemas sociais.	Expón diferentes solucións ante calquera problema que poida xurdir na convivencia do día a día.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores Emprendemento	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB1.4.2. Sabe facer fronte á incerteza, ao medo ou ao fracaso.	É quen de enfrontarse a situacións adversas e saír delas amosando unha actitude positiva.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores Emprendemento	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
b c	B1.5. A toma de decisións persoais meditadas: técnicas e recursos. Causas e	B1.5. Propoñerse desafíos e levalos a cabo mediante unha toma de	VSCB1.5.1. Emprega o pensamento consecuencial para tomar decisións éticas.	Medita as cousas antes de tomar unha	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores Emprendemento	Escalas de observación Diarios de clase	1,2

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

	consecuencias das accións propias. O sentido do compromiso respecto a un mesmo e aos demais.	decisións persoal, meditada e responsable, desenvolvendo un bo sentido do compromiso respecto a un mesmo e aos demais.		decisión. Controla a súa impulsividade.		nto	Actitude	
			VSCB1.5.2. Identifica vantaxes e inconvenientes dunha posible solución antes de tomar unha decisión ética .	Medita as cousas antes de tomar unha decisión tendo en conta os pros e os contras.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores Emprendemento	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
a c	B1.6. A iniciativa. O emprendemento. A autoproposta de desafíos. A importancia da iniciativa privada na vida económica e social. ▪ B1.7. Busca e elaboración de información por diversas fontes.	B1.6. Desenvolver a autonomía e a capacidade de emprendemento para conseguir logros persoais responsabilizándose do ben común.	VSCB1.6.1. Realiza propostas creativas e utiliza as súas competencias para abordar proxectos sobre valores sociais .	Recoñece os diferentes problemas cívicos e sociais que poidan xurdir tratando de evitalos ou soluciónalos de xeito efectivo e positivo.	CSC CSIEE CCEC	Ed. cívica Valores Emprendemento	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB1.6.2. Identifica, define problemas sociais e cívicos e implanta solucións potencialmente efectivas.	Recoñece os diferentes problemas cívicos e sociais que poidan xurdir tratando de evitalos ou soluciónalos de xeito efectivo e positivo.	CSC CAA CSIEE	Ed. cívica Valores Emprendemento	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB1.6.3. Razona a importancia da iniciativa privada na vida económica e social.	Defende a iniciativa propia ante as diferentes situacións que	CSIEE	Ed. cívica Valores Emprendemento	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2

				poidan presentarse ao longo da vida.				
BLOQUE 2. A COMPRESIÓN E O RESPECTO NAS RELACIÓNS INTERPERSOAIS								
b m e	B2.1. Estratexias da linguaxe oral como instrumento de comunicación: escoitar, preguntar e argumentar.	B2.1. Utilizar habilidades de escoita e o pensamento de perspectiva con empatía.	VSCB2.1.1. Dialoga interpretando e dando sentido ao que oe.	Participa en debates de xeito activo entendendo e respetando as ideas e os pensamentos dos demais.	CCL CSC	Expresión oral	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB2.1.2. Realiza actividades cooperativas detectando os sentimentos e pensamentos que subxacen no que se está a dicir.	Participa en debates de xeito activo entendendo e respetando as ideas e os pensamentos dos demais.	CCL CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB2.1.3. Colabora en proxectos grupais escoitando activamente, demostrando interese polas outras persoas e axudando a que sigan motivadas para expresarse.	Intervén en actividades de grupo amosando unha actitude comprensiva coas ideas dos demais e dándolles ánimos para que se expresen con claridade os seus puntos de vista sobre o tema que se estea a tratar.	CAA CSIEE CSC CCL	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
c	B2.2.Os elementos da	B2.2. Iniciar, manter e	VSCB2.2.1. Comparte	Manifesta os	CCL		Escalas de	1,2

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

m e	comunicación que favorecen o diálogo. Iniciación, mantemento e finalización de conversas. Identificación, recoñecemento e análise de hábitos que facilitan e dificultan a comunicación.	finalizar conversas cunha maneira de falar adecuada aos interlocutores e ao contexto, tendo en conta os factores que inhiben a comunicación para superar barreiras e os que permiten lograr proximidade.	sentimentos durante o diálogo.	seus sentimentos nas diferentes situacións de diálogo.	CSC CSIEE	Expresión oral	observación Diarios de clase Actitude	
			VSCB2.2.2. Utiliza os elementos que contribúen ao diálogo.	Emprega os diferentes elementos que interveñen na comunicación para favorecer o diálogo.	CCL CSC	Expresión oral	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
e m	B2.3. A aserción. Exposición e defensa das ideas propias con argumentos fundados e razoables empregando estratexias de comunicación construtivas.	B2.3. Empregar a aserción.	VSCB2.3.1. Emprega a linguaxe positiva.	Fai un uso positivo da linguaxe.	CCL CSC	Expresión oral	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB2.3.2. Autoafírmase con respecto.	Defende as súas ideas respetando as dos demais.	CCL CSC CSIEE	Expresión oral Ed. cívica	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
b m	B2.4. O diálogo. A busca do mellor argumento. A creación de pensamentos compartidos a través do diálogo. A inferencia e o sentido da expresión dos e das demais. A escoita activa e a axuda.	B2.4. Dialogar creando pensamentos compartidos con outras persoas para atopar o mellor argumento.	VSCB2.4.1 Infíre e dá o sentido adecuado á expresión dos e das demais.	É quen de obter información das intervencións dos demais.	CCL CSC	Expresión oral Ed. cívica	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB2.4.2. Utiliza correctamente as estratexias de escoita activa: clarificación, parafraseo,	Emprega estratexias de escoita activa amosando que	CCL CSC CSIEE	Expresión oral Ed. cívica	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

			resumo, reestruturación, reflexo de sentimentos.	entendou o que se dixo e favorecendo a comunicación.				
cmo	B2.5. A intelixencia interpersonal. A empatía: atención, escoita activa, observación e análise de comportamentos. O altruismo.	B2.5. Establecer relacións interpersonais positivas empregando habilidades sociais.	VSCB2.5.1. Interacciona con empatía.	É quen de poñerse no lugar do que fala e entender o que sente.	CSC CCL CSIEE	Expresión oral Ed. cívica	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB2.5.2. Sabe contribuir á cohesión dos grupos sociais aos que pertence.	É quen de establecer relacións positivas entre os diferentes grupos sociais aos que pertence.	CSC CSIEE	Expresión oral Ed. cívica	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
ame	B2.6. Os estereotipos. As consecuencias dos prexuízos. Desenvolvemento de actitudes de solidariedade ante problemas e necesidades das persoas máis desfavorecidas. B2.7. Identificación, axuízamento crítico e rexeitamento das situacións de marxinação, discriminación e inxustiza social. B2.8. Creación de textos, empregando a linguaxe verbal e non verbal, para comunicar en diferentes soportes as conclusións de investigacións realizadas sobre situacións do seu contorno.	B2.6. Analizar criticamente as consecuencias dos prexuízos sociais, reflexionando sobre os problemas que provocan e o seu efecto nas persoas que os sofren.	VSCB2.6.1. Analiza os problemas que orixinan os prexuízos sociais.	Recoñece e entende os problemas aos que dan lugar os prexuízos sociais: a marxinação, a discriminación...	CSC CSIEE		Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB2.6.2. Expón razoadamente as consecuencias dos prexuízos sociais para as persoas do contorno social	Analiza de xeito razoado as consecuencias dos prexuízos sociais	CCL CSC CCEC	Expresión oral Ed. cívica	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Debate	1,2

			próximo.	reflexionando sobre os problemas que os provocan e como inciden sobre as persoas que o arrodean.				
			VSCB2.6.3.Detecta e axuiza criticamente prexuízos sociais detectados no seu contorno próximo expresando as conclusións en traballos creativos.	Investiga e analiza os prexuízos sociais que se poden dar no seu entorno e é quen de expresar as súas conclusións en diferentes formatos.	CCL CCEC CSC CD CAA	Expresión oral Ed. cívica	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Exposición	1,2
BLOQUE 3. A CONVIVENCIA E OS VALORES SOCIAIS								
b m	B3.1. Aplicación dos valores cívicos en situacións de convivencia no contorno inmediato (familia, centro escolar, grupo, amizades, localidade). Desenvolvemento de actitudes de comprensión e solidariedade. Valoración do diálogo para solucionar os conflitos de intereses en relación coas demais persoas. B3.2.Responsabilidade no exercicio dos dereitos e dos deberes individuais nos grupos nos que se integra e participación nas tarefas e decisión.	B3.1. Resolver problemas en colaboración, poñendo de manifesto unha actitude aberta cara aos demais e compartindo puntos de vista e sentimentos.	VSCB3.1.1. Desenvolve proxectos e resolve problemas en colaboración.	Participa en actividades colaborativas ou de grupo.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

			VSCB3.1.2. Pon de manifesto unha actitude aberta cara aos demais compartindo puntos de vista e sentimentos durante a interacción social na aula.	Amosa unha actitude positiva e de respecto cara os demais.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores Expresión oral	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,5
b	B3.3. A interdependencia e a cooperación. A interdependencia positiva e a participación equitativa. As condutas solidarias. A aceptación incondicional do outro. A resolución de problemas en colaboración. Compensación de carencias dos e das demais. A disposición de apertura cara ao outro, o compartir puntos de vista e sentimentos.	B3.2. Traballar en equipo favorecendo a interdependencia positiva e amosando condutas solidarias.	VSCB3.2.1. Amosa boa disposición a ofrecer e recibir axuda para a aprendizaxe.	Traballa en grupos de forma solidaria e desinteresada entendo que todos dependen do traballo de todos se queren acadar o éxito.	CAA CSIEE CSC	Ed. cívica Valores		1,2
			VSCB3.2.2. Recorre ás estratexias de axuda entre iguais.	É quen de axudar aos demais sen agardar nada a cambio.	CAA CSIEE CSC	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,2
			VSCB3.2.3. Respeita as regras durante o traballo en equipo.	Respeita as regras do traballo en grupo respetando aos demais participantes.	CSC	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB3.2.4. Emprega destrezas de interdependencia positiva.	É quen de entender que o éxito de cada un depende do éxito dos demais. É dicir,	CAA CSIEE CSC	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

				que teñen metas e tarefas comúns a todos os participantes no grupo.				
a	B3.5. Valoración da necesidade de normas compartidas que regulan a convivencia frutífera no ámbito social. Elaboración de normas de convivencia da aula e do centro positivas, facilitadoras e asumidas polo grupo e pola comunidade.	B3.3. Implicarse na elaboración e no respecto das normas da comunidade educativa empregando o sistema de valores persoal que constrúe a partir dos valores universais.	VSCB3.3.1. Explica o concepto de norma.	Entende o que é unha norma ou regra.	CCL CSC	Expresión oral	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB3.3.2. Infere a necesidade das normas da súa comunidade educativa	Entende que son precisas unhas normas de convivencia no colexio.	CAA CSC	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB3.3.3. Participa na elaboración das normas do colexio.	Participa na elaboración das normas do colexio.	CCL CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,2
			VSCB3.3.4. Respecta as normas do centro escolar.	Resopetas as normas establecidas no colexio.	CSC	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
c m	B3.6. A resolución de conflitos. A linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos persoais. As fases da mediación formal. A transformación do conflito en oportunidade.	B3.4. Participar activamente na vida cívica de forma pacífica e democrática transformando o conflito en oportunidade, coñecendo e empregando as fases da mediación e usando a linguaxe positiva na comunicación de	VSCB3.4.1. Resolve os conflitos de modo construtivo.	Participa na resolución de conflitos a través do diálogo de formas positiva e constructiva.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,5

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

		pensamentos, intencións e posicionamentos persoais.						
			VSCB3.4.2. Sigue as fases da mediación en situacións reais e simulacións.	Respetas os diferentes pasos a seguir na mediación dun conflito.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,2
			VSCB3.4.3. Manexa a linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos nas relacións interpersoais.	Emprega sempre unha linguaxe positiva.	CCL CSC	Expresión oral	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,2
			VSCB3.4.4. Analiza as emocións, sentimentos, posibles pensamentos e puntos de vista das partes en conflito.	Ten en conta e analiza os distintos puntos de vista das partes implicadas nun conflito.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,2
d m	B3.7. O altruísmo.A responsabilidade social e a xustiza social. Identificación e análise crítico das causas que provocan situación de marxinação, de discriminación e de inxustiza social. Protección e amparo das persoas máis desfavorecidas.	B3.5. Practicar o altruísmo no contorno próximo sensibilizando sobre o seu valor	VSCB3.5.1. É capaz de sensibilizar sobre causas altruístas realizando exposicións orais sobre o seu valor e cometidos.	Defende o traballo altruísta dando e recibindo cando sexa preciso.	CCL CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo/Exposición	1,2
			VSCB3.5.2. Colabora en causas altruístas en colaboración coa comunidade educativa.	Participa de forma desinteresada ca súa comunidade educativa.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
a	B3.8. Os dereitos e deberes. A	B3.6. Crear un sistema	VSCB3.6.1. Realiza xuízos	É quen de facer	CSC	Ed. cívica	Escalas de	1,2

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

m	Declaración Universal dos Dereitos Humanos: liberdade de expresión e opinión. A liberdade de pensamento, de conciencia e de relixión. A análise de feitos discriminatorios: maltrato. Exclusión de minorías étnicas, os campos de concentración, o holocausto. Os dereitos e deberes do alumnado.	de valores asumindo os dereitos e deberes do alumnado, realizando xuízos morais de situacións escolares e resolvendo dilemas morais con supostos prácticos.	morais de situacións escolares.	xuízos morais en situacións de conflito no seu ámbito escolar.	CSIEE	Valores	observación Diarios de clase Actitude Diálogo	
			VSCB3.6.2. Xustifica as súas actuacións en base a valores persoais como a dignidade, a liberdade, a autoestima, a seguridade nun mesmo e a capacidade de enfrontarse aos problemas.	Actúa respetando os dereitos e os deberes seus e dos demais.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,2
d o	B3.9. Conceptualización do dilema moral. Resolución de dilemas morais.	B3.7. Comprender o que é un dilema moral e resolver dilemas morais para detectar prexuízos relativos ás diferenzas culturais.	VSCB3.7.1. Expressa o que é un dilema moral.	Entende o que é un dilema moral.	CSC CCL	Expresión oral	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB3.7.2. Realiza xuízos morais.	É quen de realizar xuízos morais respetando as opinións e as condutas dos demais aínda que sexan contrarias ás del.	CSC CSIEE	Expresión oral	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB3.7.3. Analiza e resolve dilemas morais en situacións reais e simuladas.	Analiza e resolve dilemas morais fomentando a tolerancia ante opinións e	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,2

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

				valores distintos aos del.				
			VSCB3.7.4. Resolve dilemas morais en relación a prexuízos relativos ás diferenzas culturais.	Analiza e resolve dilemas morais fomentando a tolerancia ante as diferenzas culturais.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,2
A d o	B3.10. Convivencia pacífica en sociedade e valores nos que se apoia: respecto, tolerancia, solidariedade, xustiza, compromiso, cooperación e cultura de paz. Identificación, recoñecemento e análise de hábitos que facilitan e dificultan a convivencia e o benestar dos grupos sociais. ■ B3.11. Formas de discriminación: racismo, xenofobia, desigualdade de oportunidades. B3.12. Feitos discriminatorios: maltrato, exclusión de minorías étnicas, campos de concentración, o holocausto, segregación por enfermidade. Análise destes feitos.	B3.8. Comprender a declaración da igualdade de dereitos e a non discriminación por razón de nacemento, raza, sexo, relixión, opinión ou calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social, aplicándoa á análise do contorno social.	VSCB3.8.1. Analiza formas de discriminación: racismo, xenofobia, desigualdade de oportunidades...	Cofece, entende e analiza as diferentes formas de discriminar a alguén e defende unha convivencia pacífica respetando as crenzas e circunstancias persoais de cada un.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,2
			VSCB3.8.2. Analiza feitos discriminatorios: maltrato, exclusión de minorías étnicas, reclusión en campos de concentración, o holocausto, segregación por enfermidade.	Cofece, entende e analiza as diferentes formas de discriminar a alguén e defende unha convivencia pacífica respetando as crenzas e circunstancias	CSC CSIEE	Expresión oral Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,2

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

				persoais de cada un.				
			VSCB3.8.3. Detecta prexuízos e analiza conflitos derivados do uso de estereotipos no contexto escolar .	Dase conta de cando se produce un conflito discriminatorio no seu ámbito escolar e trata de resolvelo de forma pacífica e tolerante respetando aos demais independentemtem ente das súa condicional social ou das súas crenzas.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
da	B3.13. Dereitos e deberes. A Declaración Universal dos Dereitos Humanos: liberdade de expresión e de opinión. A liberdade de pensamento, de conciencia e de relixión. B3.14. Sensibilidade e respecto polos costumes, valores morais e modos de vida distintos aos propios.	B3.9. Expresar a relevancia de preservar os dereitos de libre expresión e opinión, liberdade de pensamento, de conciencia e de relixión realizando traballos de análise e síntese.	VSCB3.9.1. Valora e respecta a libre expresión.	Respeta as opinións dos demais.	CSC	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,2
			VSCB3.9.2. Comprende, interpreta e acepta opinións diferentes ás propias.	Respeta as opinións dos demais aínda que non coincidan coas súas.	CSC	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,5
			VSCB3.9.3. Relaciona diferentes culturas e relixións coas formas de pensamento de persoas pertencentes a elas.	Identifica as diferentes culturas e relixións existentes.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,5

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

			VSCB3.9.4. Analiza, reflexiona e expresa conclusións sobre os dereitos de libre expresión e opinión, liberdade de pensamento, de conciencia e de relixión.	Fomenta a liberdade de expresión e de pensamento.	CSC CSIEE CCL	Ed. cívica Valores Expresión oral	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo/Exposición	1,2
d m	B3.15. As diferenzas de sexo como un elemento enriquecedor. Análise das medidas que contribúen a un equilibrio de xénero e a unha auténtica igualdade de oportunidades. Identificación e rexeitamento de desigualdades entre mulleres e homes no mundo laboral e na vida cotiá.	B3.10. Participar activamente na vida cívica valorando a igualdade de dereitos e corresponsabilidade de homes e mulleres.	VSCB3.10.1. Axuiza criticamente actitudes de falta de respecto á igualdade de oportunidades de homes e mulleres.	Defende a igualdade entre homes e mulleres.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,5
a	B3.16 Os valores sociais e a democracia. Os principios de convivencia que establecen o Estatuto de autonomía de Galicia e a Constitución española. Dereitos e deberes. Características que debe posuír unha sociedade democrática.	B3.11. Respetar os valores socialmente recoñecidos, coñecendo e apreciando os valores do Estatuto de autonomía e da constitución española.	VSCB3.11.1. Axuiza criticamente os valores implícitos en diversas situacións, de acordo cos que constitúen a vida en común nunha sociedade democrática.	Defende os valores establecidos nas nosas leis e defende unha sociedade democrática.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,5
			VSCB3.11.2. Razona a contribución de diferentes institucións, organizacións e servizos públicos en relación á garantía dos dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás.	Comprende a importancia de garantir os dereitos e dos deberes dos cidadáns dende os organismos públicos.	CSC CCL	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
a o	B3.17. Principios de convivencia que establecen o Estatuto de autonomía de Galicia e a Constitución española.	B3.12. Crear un sistema de valores propios realizando xuízos morais baseados nos dereitos e deberes básicos do	VSCB3.12.1. Explica os dereitos e deberes básicos da Constitución española.	Entende os deberes e dereitos establecidos na nosa	CSC CCL	Expresión oral	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

		Estatuto de autonomía e da Constitución española.		constitución.				
			VSCB3.12.2. Realiza xuízos morais sinxelos fundamentados	É quen de realizar xuízos morais respetando as opinións e as condutas dos demais aínda que sexan contrarias ás del.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB3.12.3. Participa no benestar do contorno próxima baseándose nos dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás.	Defende unha convivencia baseada no respecto dos deberes e dereitos dos cidadáns e cidadás.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,2
a e	B3.18. Os servizos públicos e bens comúns. Defensa, identificación, aprecio, respecto e coidado dos bens comúns e dos servizos públicos: contribución da cidadanía a través dos impostos. A responsabilidade social. A xustiza social.	B3.13. Comprender a importancia da contribución dos cidadáns e cidadás aos servizos públicos e aos bens comúns a través dos impostos realizando razoamentos críticos.	VSCB3.13.1. Comprende, valora e expón por escrito o deber da contribución cidadá ao ben da sociedade.	Entende que todos debemos contribuir ao ben da sociedade.	CSC CCL CSIEE	Expresión escrita	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,2
			VSCB3.13.2. Explica a función dos impostos de proporcionar recursos sociais que melloran a calidade de vida dos cidadáns e cidadás.	Entende o que son e para que serven os impostos.	CSC CCL	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,2
			VSCB3.13.3. Realiza producións creativas sobre as consecuencias de non pagar impostos.	Entende o que son e para que serven os impostos.	CSC CCEC CD CCL CSIEE	Emprendemento	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

							Analise de producións	
h g o	B3.19 Fontes de enerxía renovables e non renovables. Identificación das actitudes e estratexias individuais e colectivas de consumo enerxético responsable. B3.20. Rutinas individuais para mellorar a calidade de vida. Reflexión sobre as posibilidades de cambio. B3.21. Utilización das tecnoloxías da información e da comunicación para buscar e seleccionar e elaborar a información e presentar conclusións B3.22. Realización e interpretación de gráficos sinxelos.	B3.14. Valorar o uso responsable das fontes de enerxía no planeta concienciándose do respecto ao contorno e desenvolvendo a capacidade crítica cara aos acontecementos que o modifican.	VSCB3.14.1. Toma conciencia da limitación dos recursos enerxéticos e explica as consecuencias do esgotamento das fontes de enerxía.	É consciente da diferenza entre as fontes de enerxía renovables e as non renovables.	CSC CCL CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,2
			VSCB3.14.2. Investiga os efectos do abuso de determinadas fontes de enerxía.	Entende as consecuencias derivadas dun uso abusivo das fontes de enerxía non renovables.	CSC CAA	Emprendemento	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Analise de producións	1,2
			VSCB3.14.3. Realiza traballos creativos sobre a necesidade do aire non contaminado para a saúde e a calidade de vida.	É quen de facer un traballo creativo sobre a necesidade de non contaminar o aire empregando as diferentes tecnoloxías para buscar e seleccionar a información.	CCL CSC CAA CSIEE	Emprendemento	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Analise de producións	1,2

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

			VSCB3.14.4. Expón graficamente argumentos para rexeitar actividades humanas contaminantes.	Rexeita as actitudes que leven a unha contaminación do aire que respiramos e do entorno no que vivimos.	CSC CD CMCT CCEC	Expresión oral	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Exposición	1,2
k	B3.23. Hábitos de prevención de enfermidades e accidentes no ámbito escolar e doméstico.. B3.24. Actitudes e estratexias de promoción de formas de vida saudable e de calidade B3.25. Os primeiros auxilios	B3.15 . Ser capaz de realizar primeiros auxilios e tomar medidas preventivas, valorando a importancia de previr accidentes domésticos.	VSCB3.15.1. Razona as repercusións de determinadas condutas de risco sobre a saúde e a calidade de vida.	Entende como determinadas condutas son un risco para a nosa saúde e calidade de vida.	CCL CAA CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB3.15.2. Coñece as prácticas de primeiros auxilios.	É quen de realizar primeiros auxilios.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores Seguridade viaria	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Análise de producións	1,2
a i	B3.26. Condutas responsables no uso das TIC: autonomía, autocontrol, seguridade, sentido ético. Análise da realidade e dos contidos que se presentan no contorno dixital para desenvolver a capacidade crítica.	B3.16. Empregar as novas tecnoloxías desenvolvendo valores sociais e cívicos en contornos seguros.	VSCB3.16.1. Realiza un uso ético das novas tecnoloxías.	Empre de forma axeitada as novas tecnoloxías.	CD CSC	TICS	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Análise de producións	1,2
			VSCB3.16.2. Analiza e enxuíza criticamente os contidos do contorno dixital.	Entende os riscos que pode presentar un mal uso das novas tecnoloxías.	CCL CAA CSC	TICS	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Análise de producións	1,2
i	B3.27. O consumo responsable. Identificación de actitudes e estratexias persoais e colectivas de consumo	B3.17. Analizar criticamente a influencia da publicidade sobre o consumo empregando as	VSCB3.17.1. Realiza análise de información dixital sobre as razóns polas que as persoas senten a	Entende e reflexiona sobre a influencia da publicidade	CD CSC CSIEE	TICS	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

	<p>responsable B3.28. A publicidade e as súas técnicas. Influencia nos hábitos de consumo. B3.29. Utilización das tecnoloxías da información e da comunicación para buscar e seleccionar e elaborar a información e presentar conclusións.</p>	novas tecnoloxías.	necesidade de consumir ao ver un anuncio publicitario.	sobre as persoas e os seus hábitos de consumo.			Analise de producións	
			VSCB3.17.2. Reflexiona sobre a influencia da publicidade expresando as conclusións mediante traballos creativos.	Entende e reflexiona sobre a influencia da publicidade sobre as persoas e os seus hábitos de consumo.	CSC CCEC CD	TICS Expresión oral e escrita Emprendemento	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Analise de producións	1,2
			VSCB3.17.3. Realiza exposicións axuzando criticamente hábitos de consumo innecesario.	Emprega as novas tecnoloxías para realizar exposicións sobre a influencia da publicidade nas persoas e nos seus hábitos de consumo.	CSC CCL CCEC CSIEE	Expresión oral e escrita Emprendemento Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Analise de producións	1,2
n	<p>B3.30. Busca, selección, análise e elaboración de informacións en relación cos accidentes de tráfico. B3.31. Comunicación da información elaborada por diferentes medios B3.32. Identificación de actitudes e estratexias individuais e colectivas de prevención de riscos viarios</p>	B3.18. Investigar sobre a prevención de accidentes de tráfico xerando iniciativas e alternativas persoais.	VSCB3.18.1. Desenvolve proxectos relacionados coas principais causas dos accidentes de tráfico, sobre os que se informa en diferentes medios de comunicación.	Cofece as normas de seguridade vial e investiga sobre cales son as causas principais dos accidentes de tráfico.	CSC CSIEE CAA	TICS Seguridade viaria Emprendemento	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Analise de producións	1,2

			VSCB3.18.2. Reflexiona sobre o modo no que se poderían evitar accidentes de tráfico e expón as súas conclusións.	Investiga a forma de previr e de evitar os accidentes de tráfico.	CSC CCL CSIEE	Seguridade viaria Emprendemento Expresión oral	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Análise de producións	1,2
			VSCB3.18.3. Explica as principais medidas que se poderían tomar para previr accidentes de tráfico.	Investiga e identifica algunhas das actitudes e estratexias que se poderían levar a cabo para a prevención dos accidentes de tráfico.	CSC CCL	Seguridade viaria Emprendemento Expresión oral	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Análise de producións Exposición	1,2

Valores cívicos e sociais 6º EP

3ª Avaliación

Obx	Contidos	Criterios Av.	Estándares	Grao Consecución	CC	Elementos Transversais	Instrumentos Avaliación	Criterios cualificación
BLOQUE 1. A IDENTIDADE E A DIGNIDADE DA PERSOA								
m k	B1.1. O autoconcepto. A autovaloración; os trazos de personalidade. A autoconciencia emocional. A respectabilidade e a dignidade persoal. O estilo persoal positivo.	B1.1. Construír o estilo persoal baseándose na respectabilidade e na dignidade persoal	VSCB1.1.1. Explica o valor da respectabilidade e da dignidade persoal.	Amosa respecto polos demais e por si mesmo.	CSC CCL	Expresión oral Ed. cívica	Escalas de observación Diario de clase Actitude	1,2
			VSCB1.1.2. Actúa de forma	Amosa respecto	CSC	Ed. cívica	Escalas de	1,2

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

			respectable e digna.	polos demais e por si mesmo.	CSIEE		observación Diario de clase Actitude	
			VSCB1.1.3 Coñece e asume os rasgos característicos da súa personalidade, poñéndoos de manifesto asertivamente.	Fai unha descripción de si mesmo axustada e positiva.	CAA CCL	Ed. cívica	Escalas de observación Actitude	1,2
m a	B1.2. O autocontrol. A regulación dos sentimentos. As estratexias de reestruturación cognitiva. A resiliencia.	B1.2. Estructurar un pensamento efectivo e independente empregando as emocións de forma positiva.	VSCB1.2.1. Utiliza estratexias de reestruturación cognitiva.	É quen de sobrepoñerse de situacións adversas empregando as emocións positivamente.	CAA	Ed. cívica	Escalas de observación	1,2
			VSCB1.2.2. Describe o valor da reestruturación cognitiva e a resiliencia.	Valora a capacidade de sobrepoñerse de situacións adversas empregando as emocións positivamente.	CCL CSIEE	Expresión oral	Escalas de observación	1,2
			VSCB1.2.3 Aplica o autocontrol á toma de decisións, á negociación e á resolución de conflitos.	É quen de tomar decisións e de resolver conflitos xestionando positivamente as súas emocións.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB1.2.4. Expresa os seus sentimentos, necesidades e dereitos, á vez que respecta os dos e das demais nas actividades cooperativas	Realiza unha defensa tranquila e repetuosa dos seus sentimentos, necesidades e dereitos, respetando ao	CSC CSIEE CCL	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

				mesmo tempo ós demais.				
m b	B1.3. A responsabilidade. O sentido do compromiso respecto a un mesmo e aos demais. Valoración do erro como factor de aprendizaxe e mellora. A automotivación.	B1.3. Desenvolver o propio potencial, mantendo unha motivación intrínseca e esforzándose para o logro de éxitos individuais e compartidos.	VSCB1.3.1. Traballa en equipo valorando o esforzo individual e colectivo e asumindo compromisos para a consecución de obxectivos.	Traballa en equipo valorando o esforzo persoal e o dos demais compañeiros/as.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB1.3.2. Explica razóns para asumir as súas responsabilidades durante a colaboración.	Amósase responsable nas tarefas colaborativas.	CSC CCL CSIEE	Expresión oral Emprendemento	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB1.3.3. Xera confianza nos demais realizando unha autoavaliación responsable da execución das tarefas.	Ten unha actitude positiva e de confianza cara os demais nas tarefas colaborativas.	CSC CAA CSIEE	Ed. cívica Valores Emprendemento	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
b m	B1.4. A autonomía persoal e a autoestima. Seguridade en si mesmo e en si mesma, iniciativa, autonomía para a acción, confianza nas propias posibilidades. Tolerancia á frustración.	B1.4. Adquirir capacidades para tomar decisións de forma independente, manexando as dificultades para superar frustracións e sentimentos negativos ante os problemas.	VSCB1.4.1. Propón alternativas á resolución de problemas sociais.	Expón diferentes solucións ante calquera problema que poida xurdir na convivencia do día a día.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores Emprendemento	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB1.4.2. Sabe facer fronte á incerteza, ao medo ou ao fracaso.	É quen de enfrontarse a situacións adversas e saír delas amosando unha actitude positiva.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores Emprendemento	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
b c	B1.5. A toma de decisións persoais meditadas: técnicas e	B1.5. Propoñerse desafíos e levalos a cabo	VSCB1.5.1. Emprega o pensamento consecucional	Medita as cousas antes de	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación	1,2

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

	recursos. Causas e consecuencias das acción propias. O sentido do compromiso respecto a un mesmo e aos demais.	mediante unha toma de decisións persoal, meditada e responsable, desenvolvendo un bo sentido do compromiso respecto a un mesmo e aos demais.	para tomar decisións éticas.	tomar unha decisión. Controla a súa impulsividade.		Emprendemento	Diarios de clase Actitude	
			VSCB1.5.2. Identifica vantaxes e inconvenientes dunha posible solución antes de tomar unha decisión ética .	Medita as cousas antes de tomar unha decisión tendo en conta os pros e os contras.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores Emprendemento	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
a c	B1.6. A iniciativa. O emprendemento. A autoproposta de desafíos. A importancia da iniciativa privada na vida económica e social. ■ B1.7. Busca e elaboración de información por diversas fontes.	B1.6. Desenvolver a autonomía e a capacidade de emprendemento para conseguir logros persoais responsabilizándose do ben común.	VSCB1.6.1. Realiza propostas creativas e utiliza as súas competencias para abordar proxectos sobre valores sociais .	Recoñece os diferentes problemas cívicos e sociais que poidan xurdir tratando de evitalos ou soluciónalos de xeito efectivo e positivo.	CSC CSIEE CCEC	Ed. cívica Valores Emprendemento	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB1.6.2. Identifica, define problemas sociais e cívicos e implanta solucións potencialmente efectivas.	Recoñece os diferentes problemas cívicos e sociais que poidan xurdir tratando de evitalos ou soluciónalos de xeito efectivo e positivo.	CSC CAA CSIEE	Ed. cívica Valores Emprendemento	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB1.6.3. Razona a importancia da iniciativa privada na vida económica e social.	Defende a iniciativa propia ante as diferentes	CSIEE	Ed. cívica Valores Emprendemento	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2

				situacións que poidan presentarse ao longo da vida.				
BLOQUE 2. A COMPRESIÓN E O RESPECTO NAS RELACIÓNS INTERPERSOAIS								
b m e	B2.1. Estratexias da linguaxe oral como instrumento de comunicación: escoitar, preguntar e argumentar.	B2.1. Utilizar habilidades de escoita e o pensamento de perspectiva con empatía.	VSCB2.1.1. Dialoga interpretando e dando sentido ao que oe.	Participa en debates de xeito activo entendendo e respetando as ideas e os pensamentos dos demais.	CCL CSC	Expresión oral	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB2.1.2. Realiza actividades cooperativas detectando os sentimentos e pensamentos que subxacen no que se está a dicir.	Participa en debates de xeito activo entendendo e respetando as ideas e os pensamentos dos demais.	CCL CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB2.1.3. Colabora en proxectos grupais escoitando activamente, demostrando interese polas outras persoas e axudando a que sigan motivadas para expresarse.	Intervén en actividades de grupo amosando unha actitude comprensiva coas ideas dos demais e dándolles ánimos para que se expresen con claridade os seus puntos de vista sobre o tema que se estea a tratar.	CAA CSIEE CSC CCL	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

c m e	B2.2.Os elementos da comunicación que favorecen o diálogo. Iniciación, mantemento e finalización de conversas. Identificación, recoñecemento e análise de hábitos que facilitan e dificultan a comunicación.	B2.2. Iniciar, manter e finalizar conversas cunha maneira de falar adecuada aos interlocutores e ao contexto, tendo en conta os factores que iniben a comunicación para superar barreiras e os que permiten lograr proximidade.	VSCB2.2.1. Comparte sentimentos durante o diálogo.	Manifesta os seus sentimentos nas diferentes situacións de diálogo.	CCL CSC CSIEE	Expresión oral	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB2.2.2. Utiliza os elementos que contribúen ao diálogo.	Emprega os diferentes elementos que interveñen na comunicación para favorecer o diálogo.	CCL CSC	Expresión oral	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
e m	B2.3. A aserción. Exposición e defensa das ideas propias con argumentos fundados e razoables empregando estratexias de comunicación construtivas.	B2.3.Emregar a aserción.	VSCB2.3.1. Emprega a linguaxe positiva.	Fai un uso positivo da linguaxe.	CCL CSC	Expresión oral	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB2.3.2. Autoafirmase con respecto.	Defende as súas ideas respetando as dos demais.	CCL CSC CSIEE	Expresión oral Ed. cívica	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
b m	B2.4.O diálogo. A busca do mellor argumento. A creación de pensamentos compartidos a través do diálogo. A inferencia e o sentido da expresión dos e das demais. A escoita activa e a axuda.	B2.4. Dialogar creando pensamentos compartidos con outras persoas para atopar o mellor argumento.	VSCB2.4.1 Infire e dá o sentido adecuado á expresión dos e das demais.	É quen de obter información das intervencións dos demais.	CCL CSC	Expresión oral Ed. cívica	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB2.4.2.Utiliza correctamente as estratexias de escoita activa:	Emprega estratexias de escoita activa	CCL CSC CSIEE	Expresión oral Ed. cívica	Escalas de observación Diarios de clase	1,2

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

			clarificación, parafraseo, resumo, reestruturación, reflexo de sentimentos.	amosando que entendeu o que se dixo e favorecendo a comunicación.			Actitude	
cmo	B2.5. A intelixencia interpersonal. A empatía: atención, escoita activa, observación e análise de comportamentos. O altruísmo.	B2.5. Establecer relacións interpersoais positivas empregando habilidades sociais.	VSCB2.5.1. Interacciona con empatía.	É quen de poñerse no lugar do que fala e entender o que sente.	CSC CCL CSIEE	Expresión oral Ed. cívica	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB2.5.2. Sabe contribuir á cohesión dos grupos sociais aos que pertence.	É quen de establecer relacións positivas entre os diferentes grupos sociais aos que pertence.	CSC CSIEE	Expresión oral Ed. cívica	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
ame	B2.6. Os estereotipos. As consecuencias dos prexuízos. Desenvolvemento de actitudes de solidariedade ante problemas e necesidades das persoas máis desfavorecidas. B2.7. Identificación, axuízamento crítico e rexeitamento das situacións de marxinação, discriminación e inxustiza social. B2.8. Creación de textos, empregando a linguaxe verbal e non verbal, para comunicar en diferentes soportes as conclusións de investigacións realizadas sobre situacións do seu contorno.	B2.6. Analizar criticamente as consecuencias dos prexuízos sociais, reflexionando sobre os problemas que provocan e o seu efecto nas persoas que os sofren.	VSCB2.6.1. Analiza os problemas que orixinan os prexuízos sociais.	Recoñece e entende os problemas aos que dan lugar os prexuízos sociais: a marxinação, a discriminación...	CSC CSIEE		Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB2.6.2. Expón razoadamente as consecuencias dos prexuízos sociais para as	Analiza de xeito razoado as consecuencias dos prexuízos	CCL CSC CCEC	Expresión oral Ed. cívica	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2

			persoas do contorno social próximo.	sociais reflexionando sobre os problemas que os provocan e como inciden sobre as persoas que o arrodean.			Debate	
			VSCB2.6.3. Detecta e axuíza criticamente prexuízos sociais detectados no seu contorno próximo expresando as conclusións en traballos creativos.	Investiga e analiza os prexuízos sociais que se poden dar no seu entorno e é quen de expresar as súas conclusións en diferentes formatos.	CCL CCEC CSC CD CAA	Expresión oral Ed. cívica	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Exposición	1,2

BLOQUE 3. A CONVIVENCIA E OS VALORES SOCIAIS

b m	B3.1. Aplicación dos valores cívicos en situacións de convivencia no contorno inmediato (familia, centro escolar, grupo, amizades, localidade). Desenvolvemento de actitudes de comprensión e solidariedade. Valoración do diálogo para solucionar os conflitos de intereses en relación coas demais persoas. B3.2. Responsabilidade no exercicio dos dereitos e dos deberes individuais nos grupos nos que se integra e participación nas tarefas e decisión.	B3.1. Resolver problemas en colaboración, poñendo de manifesto unha actitude aberta cara aos demais e compartindo puntos de vista e sentimentos.	VSCB3.1.1. Desenvolve proxectos e resolve problemas en colaboración.	Participa en actividades colaborativas ou de grupo.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
--------	---	--	--	---	--------------	-----------------------	--	-----

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

			VSCB3.1.2. Pon de manifesto unha actitude aberta cara aos demais compartindo puntos de vista e sentimentos durante a interacción social na aula.	Amosa unha actitude positiva e de respecto cara os demais.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores Expresión oral	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,5
b	B3.3. A interdependencia e a cooperación. A interdependencia positiva e a participación equitativa. As condutas solidarias. A aceptación incondicional do outro. A resolución de problemas en colaboración. Compensación de carencias dos e das demais. A disposición de apertura cara ao outro, o compartir puntos de vista e sentimentos.	B3.2. Traballar en equipo favorecendo a interdependencia positiva e amosando condutas solidarias.	VSCB3.2.1. Amosa boa disposición a ofrecer e recibir axuda para a aprendizaxe.	Traballa en grupos de forma solidaria e desinteresada entendo que todos dependen do traballo de todos se queren acadar o éxito.	CAA CSIEE CSC	Ed. cívica Valores		1,2
			VSCB3.2.2. Recorre ás estratexias de axuda entre iguais.	É quen de axudar aos demais sen agardar nada a cambio.	CAA CSIEE CSC	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,2
			VSCB3.2.3. Respeita as regras durante o traballo en equipo.	Respeita as regras do traballo en grupo respetando aos demais participantes.	CSC	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB3.2.4. Emprega destrezas de interdependencia positiva.	É quen de entender que o éxito de cada un depende do éxito dos demais. É dicir,	CAA CSIEE CSC	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

				que teñen metas e tarefas comúns a todos os participantes no grupo.				
a	B3.5. Valoración da necesidade de normas compartidas que regulan a convivencia frutífera no ámbito social. Elaboración de normas de convivencia da aula e do centro positivas, facilitadoras e asumidas polo grupo e pola comunidade.	B3.3. Implicarse na elaboración e no respecto das normas da comunidade educativa empregando o sistema de valores persoal que constrúe a partir dos valores universais.	VSCB3.3.1. Explica o concepto de norma.	Entende o que é unha norma ou regra.	CCL CSC	Expresión oral	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB3.3.2. Infere a necesidade das normas da súa comunidade educativa	Entende que son precisas unhas normas de convivencia no colexio.	CAA CSC	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB3.3.3. Participa na elaboración das normas do colexio.	Participa na elaboración das normas do colexio.	CCL CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,2
			VSCB3.3.4. Respecta as normas do centro escolar.	Resopetas as normas establecidas no colexio.	CSC	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
c m	B3.6. A resolución de conflitos. A linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos persoais. As fases da mediación formal. A transformación do conflito en oportunidade.	B3.4. Participar activamente na vida cívica de forma pacífica e democrática transformando o conflito en oportunidade, coñecendo e empregando as fases da mediación e usando a linguaxe positiva na comunicación de	VSCB3.4.1. Resolve os conflitos de modo construtivo.	Participa na resolución de conflitos a través do diálogo de formas positiva e constructiva.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,5

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

		pensamentos, intencións e posicionamentos persoais.						
			VSCB3.4.2. Sigue as fases da mediación en situacións reais e simulacións.	Respetas os diferentes pasos a seguir na mediación dun conflito.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,2
			VSCB3.4.3. Manexa a linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos nas relacións interpersoais.	Emprega sempre unha linguaxe positiva.	CCL CSC	Expresión oral	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,2
			VSCB3.4.4. Analiza as emocións, sentimentos, posibles pensamentos e puntos de vista das partes en conflito.	Ten en conta e analiza os distintos puntos de vista das partes implicadas nun conflito.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,2
d m	B3.7. O altruísmo.A responsabilidade social e a xustiza social. Identificación e análise crítico das causas que provocan situación de marxinação, de discriminación e de inxustiza social. Protección e amparo das persoas máis desfavorecidas.	B3.5. Practicar o altruísmo no contorno próximo sensibilizando sobre o seu valor	VSCB3.5.1. É capaz de sensibilizar sobre causas altruístas realizando exposicións orais sobre o seu valor e cometidos.	Defende o traballo altruísta dando e recibindo cando sexa preciso.	CCL CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo/Exposición	1,2
			VSCB3.5.2. Colabora en causas altruístas en colaboración coa comunidade educativa.	Participa de forma desinteresada ca súa comunidade educativa.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
a	B3.8. Os dereitos e deberes. A	B3.6. Crear un sistema	VSCB3.6.1. Realiza xuízos	É quen de facer	CSC	Ed. cívica	Escalas de	1,2

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

m	Declaración Universal dos Dereitos Humanos: liberdade de expresión e opinión. A liberdade de pensamento, de conciencia e de relixión. A análise de feitos discriminatorios: maltrato. Exclusión de minorías étnicas, os campos de concentración, o holocausto. Os dereitos e deberes do alumnado.	de valores asumindo os dereitos e deberes do alumnado, realizando xuízos morais de situacións escolares e resolvendo dilemas morais con supostos prácticos.	morais de situacións escolares.	xuízos morais en situacións de conflito no seu ámbito escolar.	CSIEE	Valores	observación Diarios de clase Actitude Diálogo	
			VSCB3.6.2. Xustifica as súas actuacións en base a valores persoais como a dignidade, a liberdade, a autoestima, a seguridade nun mesmo e a capacidade de enfrontarse aos problemas.	Actúa respetando os dereitos e os deberes seus e dos demais.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,2
d o	B3.9. Conceptualización do dilema moral. Resolución de dilemas morais.	B3.7. Comprender o que é un dilema moral e resolver dilemas morais para detectar prexuízos relativos ás diferenzas culturais.	VSCB3.7.1. Expressa o que é un dilema moral.	Entende o que é un dilema moral.	CSC CCL	Expresión oral	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB3.7.2. Realiza xuízos morais.	É quen de realizar xuízos morais respetando as opinións e as condutas dos demais aínda que sexan contrarias ás del.	CSC CSIEE	Expresión oral	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB3.7.3. Analiza e resolve dilemas morais en situacións reais e simuladas.	Analiza e resolve dilemas morais fomentando a tolerancia ante opinións e	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,2

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

				valores distintos aos del.				
			VSCB3.7.4. Resolve dilemas morais en relación a prexuízos relativos ás diferenzas culturais.	Analiza e resolve dilemas morais fomentando a tolerancia ante as diferenzas culturais.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,2
A d o	B3.10. Convivencia pacífica en sociedade e valores nos que se apoia: respecto, tolerancia, solidariedade, xustiza, compromiso, cooperación e cultura de paz. Identificación e recoñecemento e análise de hábitos que facilitan e dificultan a convivencia e o benestar dos grupos sociais. ■ B3.11. Formas de discriminación: racismo, xenofobia, desigualdade de oportunidades. B3.12. Feitos discriminatorios: maltrato, exclusión de minorías étnicas, campos de concentración, o holocausto, segregación por enfermidade. Análise destes feitos.	B3.8. Comprender a declaración da igualdade de dereitos e a non discriminación por razón de nacemento, raza, sexo, relixión, opinión ou calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social, aplicándoa á análise do contorno social.	VSCB3.8.1. Analiza formas de discriminación: racismo, xenofobia, desigualdade de oportunidades...	Cofece, entende e analiza as diferentes formas de discriminar a alguén e defende unha convivencia pacífica respetando as crenzas e circunstancias persoais de cada un.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,2
			VSCB3.8.2. Analiza feitos discriminatorios: maltrato, exclusión de minorías étnicas, reclusión en campos de concentración, o holocausto, segregación por enfermidade.	Cofece, entende e analiza as diferentes formas de discriminar a alguén e defende unha convivencia pacífica respetando as crenzas e circunstancias	CSC CSIEE	Expresión oral Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,2

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

				persoais de cada un.				
			VSCB3.8.3. Detecta prexuízos e analiza conflitos derivados do uso de estereotipos no contexto escolar .	Dase conta de cando se produce un conflito discriminatorio no seu ámbito escolar e trata de resolvelo de forma pacífica e tolerante respetando aos demais independentemtem ente das súa condicional social ou das súas crenzas.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
da	B3.13. Dereitos e deberes. A Declaración Universal dos Dereitos Humanos: liberdade de expresión e de opinión. A liberdade de pensamento, de conciencia e de relixión. B3.14. Sensibilidade e respecto polos costumes, valores morais e modos de vida distintos aos propios.	B3.9. Expresar a relevancia de preservar os dereitos de libre expresión e opinión, liberdade de pensamento, de conciencia e de relixión realizando traballos de análise e síntese.	VSCB3.9.1. Valora e respecta a libre expresión.	Respeta as opinións dos demais.	CSC	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,2
			VSCB3.9.2. Comprende, interpreta e acepta opinións diferentes ás propias.	Respeta as opinións dos demais aínda que non coincidan coas súas.	CSC	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,5
			VSCB3.9.3. Relaciona diferentes culturas e relixións coas formas de pensamento de persoas pertencentes a elas.	Identifica as diferentes culturas e relixións existentes.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,5

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

			VSCB3.9.4. Analiza, reflexiona e expresa conclusións sobre os dereitos de libre expresión e opinión, liberdade de pensamento, de conciencia e de relixión.	Fomenta a liberdade de expresión e de pensamento.	CSC CSIEE CCL	Ed. cívica Valores Expresión oral	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo/Exposición	1,2
d m	B3.15. As diferenzas de sexo como un elemento enriquecedor. Análise das medidas que contribúen a un equilibrio de xénero e a unha auténtica igualdade de oportunidades. Identificación e rexeitamento de desigualdades entre mulleres e homes no mundo laboral e na vida cotiá.	B3.10. Participar activamente na vida cívica valorando a igualdade de dereitos e corresponsabilidade de homes e mulleres.	VSCB3.10.1. Axuiza criticamente actitudes de falta de respecto á igualdade de oportunidades de homes e mulleres.	Defende a igualdade entre homes e mulleres.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,5
a	B3.16 Os valores sociais e a democracia. Os principios de convivencia que establecen o Estatuto de autonomía de Galicia e a Constitución española. Dereitos e deberes. Características que debe posuír unha sociedade democrática.	B3.11. Respetar os valores socialmente recoñecidos, coñecendo e apreciando os valores do Estatuto de autonomía e da constitución española.	VSCB3.11.1. Axuiza criticamente os valores implícitos en diversas situacións, de acordo cos que constitúen a vida en común nunha sociedade democrática.	Defende os valores establecidos nas nosas leis e defende unha sociedade democrática.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,5
			VSCB3.11.2. Razona a contribución de diferentes institucións, organizacións e servizos públicos en relación á garantía dos dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás.	Comprende a importancia de garantir os dereitos e dos deberes dos cidadáns dende os organismos públicos.	CSC CCL	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
a o	B3.17. Principios de convivencia que establecen o Estatuto de autonomía de Galicia e a Constitución española.	B3.12. Crear un sistema de valores propios realizando xuízos morais baseados nos dereitos e deberes básicos do	VSCB3.12.1. Explica os dereitos e deberes básicos da Constitución española.	Entende os deberes e dereitos establecidos na nosa	CSC CCL	Expresión oral	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

		Estatuto de autonomía e da Constitución española.		constitución.				
			VSCB3.12.2. Realiza xuízos morais sinxelos fundamentados	É quen de realizar xuízos morais respetando as opinións e as condutas dos demais aínda que sexan contrarias ás del.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB3.12.3. Participa no benestar do contorno próxima baseándose nos dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás.	Defende unha convivencia baseada no respecto dos deberes e dereitos dos cidadáns e cidadás.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,2
a e	B3.18. Os servizos públicos e bens comúns. Defensa, identificación, aprecio, respecto e coidado dos bens comúns e dos servizos públicos: contribución da cidadanía a través dos impostos. A responsabilidade social. A xustiza social.	B3.13. Comprender a importancia da contribución dos cidadáns e cidadás aos servizos públicos e aos bens comúns a través dos impostos realizando razoamentos críticos.	VSCB3.13.1. Comprende, valora e expón por escrito o deber da contribución cidadá ao ben da sociedade.	Entende que todos debemos contribuir ao ben da sociedade.	CSC CCL CSIEE	Expresión escrita	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,2
			VSCB3.13.2. Explica a función dos impostos de proporcionar recursos sociais que melloran a calidade de vida dos cidadáns e cidadás.	Entende o que son e para que serven os impostos.	CSC CCL	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,2
			VSCB3.13.3. Realiza producións creativas sobre as consecuencias de non pagar impostos.	Entende o que son e para que serven os impostos.	CSC CCEC CD CCL CSIEE	Emprendemento	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

							Analise de producións	
h g o	B3.19 Fontes de enerxía renovables e non renovables. Identificación das actitudes e estratexias individuais e colectivas de consumo enerxético responsable. B3.20. Rutinas individuais para mellorar a calidade de vida. Reflexión sobre as posibilidades de cambio. B3.21. Utilización das tecnoloxías da información e da comunicación para buscar e seleccionar e elaborar a información e presentar conclusións B3.22. Realización e interpretación de gráficos sinxelos.	B3.14. Valorar o uso responsable das fontes de enerxía no planeta concienciándose do respecto ao contorno e desenvolvendo a capacidade crítica cara aos acontecementos que o modifican.	VSCB3.14.1. Toma conciencia da limitación dos recursos enerxéticos e explica as consecuencias do esgotamento das fontes de enerxía.	É consciente da diferenza entre as fontes de enerxía renovables e as non renovables.	CSC CCL CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Diálogo	1,2
			VSCB3.14.2. Investiga os efectos do abuso de determinadas fontes de enerxía.	Entende as consecuencias derivadas dun uso abusivo das fontes de enerxía non renovables.	CSC CAA	Emprendemento	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Analise de producións	1,2
			VSCB3.14.3. Realiza traballos creativos sobre a necesidade do aire non contaminado para a saúde e a calidade de vida.	É quen de facer un traballo creativo sobre a necesidade de non contaminar o aire empregando as diferentes tecnoloxías para buscar e seleccionar a información.	CCL CSC CAA CSIEE	Emprendemento	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Analise de producións	1,2

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

			VSCB3.14.4. Expón graficamente argumentos para rexeitar actividades humanas contaminantes.	Rexeita as actitudes que leven a unha contaminación do aire que respiramos e do entorno no que vivimos.	CSC CD CMCT CCEC	Expresión oral	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Exposición	1,2
k	B3.23. Hábitos de prevención de enfermidades e accidentes no ámbito escolar e doméstico.. B3.24. Actitudes e estratexias de promoción de formas de vida saudable e de calidade B3.25. Os primeiros auxilios	B3.15 . Ser capaz de realizar primeiros auxilios e tomar medidas preventivas, valorando a importancia de previr accidentes domésticos.	VSCB3.15.1. Razona as repercusións de determinadas condutas de risco sobre a saúde e a calidade de vida.	Entende como determinadas condutas son un risco para a nosa saúde e calidade de vida.	CCL CAA CSIEE	Ed. cívica Valores	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2
			VSCB3.15.2. Coñece as prácticas de primeiros auxilios.	É quen de realizar primeiros auxilios.	CSC CSIEE	Ed. cívica Valores Seguridade viaria	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Análise de producións	1,2
a i	B3.26. Condutas responsables no uso das TIC: autonomía, autocontrol, seguridade, sentido ético. Análise da realidade e dos contidos que se presentan no contorno dixital para desenvolver a capacidade crítica.	B3.16. Empregar as novas tecnoloxías desenvolvendo valores sociais e cívicos en contornos seguros.	VSCB3.16.1. Realiza un uso ético das novas tecnoloxías.	Empre de forma axeitada as novas tecnoloxías.	CD CSC	TICS	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Análise de producións	1,2
			VSCB3.16.2. Analiza e enxuíza criticamente os contidos do contorno dixital.	Entende os riscos que pode presentar un mal uso das novas tecnoloxías.	CCL CAA CSC	TICS	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Análise de producións	1,2
i	B3.27. O consumo responsable. Identificación de actitudes e estratexias persoais e colectivas de consumo	B3.17. Analizar criticamente a influencia da publicidade sobre o consumo empregando as	VSCB3.17.1. Realiza análise de información dixital sobre as razóns polas que as persoas senten a	Entende e reflexiona sobre a influencia da publicidade	CD CSC CSIEE	TICS	Escalas de observación Diarios de clase Actitude	1,2

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

	<p>responsable B3.28. A publicidade e as súas técnicas. Influencia nos hábitos de consumo. B3.29. Utilización das tecnoloxías da información e da comunicación para buscar e seleccionar e elaborar a información e presentar conclusións.</p>	<p>novas tecnoloxías.</p>	<p>necesidade de consumir ao ver un anuncio publicitario.</p>	<p>sobre as persoas e os seus hábitos de consumo.</p>			<p>Analise de producións</p>	
			<p>VSCB3.17.2. Reflexiona sobre a influencia da publicidade expresando as conclusións mediante traballos creativos.</p>	<p>Entende e reflexiona sobre a influencia da publicidade sobre as persoas e os seus hábitos de consumo.</p>	<p>CSC CCEC CD</p>	<p>TICS Expresión oral e escrita Emprendemento</p>	<p>Escalas de observación Diarios de clase Actitude Analise de producións</p>	<p>1,2</p>
			<p>VSCB3.17.3. Realiza exposicións axuzando criticamente hábitos de consumo innecesario.</p>	<p>Emprega as novas tecnoloxías para realizar exposicións sobre a influencia da publicidade nas persoas e nos seus hábitos de consumo.</p>	<p>CSC CCL CCEC CSIEE</p>	<p>Expresión oral e escrita Emprendemento Ed. cívica Valores</p>	<p>Escalas de observación Diarios de clase Actitude Analise de producións</p>	<p>1,2</p>
n	<p>B3.30. Busca, selección, análise e elaboración de informacións en relación cos accidentes de tráfico. B3.31. Comunicación da información elaborada por diferentes medios B3.32. Identificación de actitudes e estratexias individuais e colectivas de prevención de riscos viarios</p>	<p>B3.18. Investigar sobre a prevención de accidentes de tráfico xerando iniciativas e alternativas persoais.</p>	<p>VSCB3.18.1. Desenvolve proxectos relacionados coas principais causas dos accidentes de tráfico, sobre os que se informa en diferentes medios de comunicación.</p>	<p>Cofece as normas de seguridade vial e investiga sobre cales son as causas principais dos accidentes de tráfico.</p>	<p>CSC CSIEE CAA</p>	<p>TICS Seguridade viaria Emprendemento</p>	<p>Escalas de observación Diarios de clase Actitude Analise de producións</p>	<p>1,2</p>

			VSCB3.18.2. Reflexiona sobre o modo no que se poderían evitar accidentes de tráfico e expón as súas conclusións.	Investiga a forma de previr e de evitar os accidentes de tráfico.	CSC CCL CSIEE	Seguridade viaria Emprendemento Expresión oral	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Análise de producións	1,2
			VSCB3.18.3. Explica as principais medidas que se poderían tomar para previr accidentes de tráfico.	Investiga e identifica algunhas das actitudes e estratexias que se poderían levar a cabo para a prevención dos accidentes de tráfico.	CSC CCL	Seguridade viaria Emprendemento Expresión oral	Escalas de observación Diarios de clase Actitude Análise de producións Exposición	1,2

Metodoloxía didáctica, incluíndo as estratexias a desenvolver polo profesorado, para acadar os estándares de aprendizaxe, así como a adquisición das competencias clave. Materiais e recursos didácticos.

A metodoloxía que se vai empregar procurará unha aprendizaxe significativa, dándolle ao labor didáctico un enfoque globalizador, e na medida das posibilidades lúdico e motivador. Poñeremos especial atención nun trato individualizado, respectando as peculiaridades de cada neno, atendendo aos seus ritmos de aprendizaxe e aos seus intereses persoais.

Promoveremos un enfoque interdisciplinar das materias e unha aprendizaxe activa, na que o alumno sexa quen de construír a súa propia aprendizaxe, que se desenvolverá nun ambiente que promoverá o traballo cooperativo, fomentando a aprendizaxe entre iguais.

O desenvolvemento de proxectos en torno as materias de estudo serán promovidos como elementos enriquecedores e altamente motivadores e por ser o xeito de afianzar as competencias clave.

Se tentará que as tarefas que se desenvolvan vaian orientadas á resolución de problemas da vida real.

Na medida das posibilidades se empregarán recursos da rede e as achegas que as TIC fan ao mundo escolar, conscientes de que ese será o mundo no que se moverán os nosos alumnos. Daquela tentaremos desenvolver un espírito crítico con respecto delas, explotando as súas posibilidades pero facendo un uso axeitado e seguro das mesmas.

Atenderemos aos distintos ritmos de aprendizaxe do alumnado, e promoveremos unha educación inclusiva.

A lectura e a súa promoción terá un tratamento específico dentro da aula.

Procedemento para a avaliación inicial.

Como primeiro paso se analizarán as actas finais do curso anterior do grupo de alumnos e os informes individualizados dos mesmos.

A comezo do curso se realizarán probas no marco da primeira quincena de clases, durante o mes de setembro, para avaliar o estado dos coñecementos do alumnado e marcarnos o punto de partida do noso traballo. Estas probas se farán tendo en conta os estándares do curso anterior.

Os instrumentos de avaliación serán fundamentalmente listaxes de control e listas de verificación, e a análise da actividade desenvolvida na aula.

Recollidos os datos da avaliación inicial se determinarán aqueles estándares que requiran dun tratamento máis intenso de cara a garantir un aproveitamento axeitado do curso.

Procedemento de avaliación continua.

Como se desprende dos instrumentos de avaliación que se mostran na programación do curso, a avaliación que se vai desenvolver é fundamentalmente a observación das realizacións do alumnado no desenvolvemento normal da clase, ao través da análise das súas producións, do seu caderno de clase... Tamén se empregarán rúbricas, listas de observación e de verificación para valorar a actividade que desenvolva nas propostas de traballo que se fagan na aula.

Durante o curso se realizarán 3 avaliacións correspondentes aos tres trimestres do ano académico, nas que se valorará a adquisición das competencias clave e o nivel de logro. Nas sesións de avaliación se tomarán medidas para o reforzo educativo daqueles alumnos/as que non acaden un desempeño axeitado.

Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente.

Empregaremos ao remate do proceso a seguinte táboa para valorar o proceso de ensino e a práctica docente:

	1	2	3	4
Deseño distintas actividades de aprendizaxe para o logro de cada un dos obxectivos				
Motivo aos meus alumnos comunicándolles os obxectivos que quero acadar e a finalidade das actividades, partindo dos seus coñecementos previos.				
Relaciono os contidos con situacións reais, informándolles da utilidade e creando expectativas				
Emprego metodoloxías que favorezan o desenvolvemento dunha actitude positiva do alumno e que teña en conta os seus				

intereses				
Propoño actividades que favorecen a aprendizaxe autónoma				
Cando comezamos unha actividade nova os alumnos coñecen os obxectivos e competencias que se queren desenvolver, as diferentes actividades a realizar e como se lles vai avaliar.				
As actividades que propoño están relacionadas con situacións da vida real				
En función das características de cada alumno suscito tarefas e logros diferentes				
Propoño metodoloxías diversas				

Tamén valoraremos aspectos organizativos sobre o emprego de materiais e distribución do grupo clase

Como organizo o grupo clase (expresado en porcentaxe de tempo)		%
	Traballo individual	
	Parellas	
	Pequeno grupo	
	Gran grupo	
Emprego recursos e materiais variados para a aprendizaxe		
Dou pautas de actuación ás familias para que traballen na casa consonte a metodoloxía seguida na clase.		

Indicadores de logro para avaliar a programación didáctica.

Valoraremos a adecuación de obxectivos, contidos e criterios de avaliación á realidade do alumnado.

Comprobaremos se as avaliacións das materias inclúen o grao de desenvolvemento das competencias básicas, se a metodoloxía empregada é coherente cos obxectivos previstos, se se aplicaron as medidas de atención á diversidade de forma axeitada, e se as aprendizaxes do alumnado con relación ao previsto están axustadas.

Comprobaremos se o grao de desenvolvemento das programacións docentes foi suficiente e se a coordinación entre o profesorado se considera que cumpre as expectativas iniciais.

Con todos estes datos poderemos avaliar globalmente todo o proceso

Para valorarmos a nosa propia programación e acometer as reformas necesarias co fin de melloralala, usaremos como ferramenta esta lista de valoración:

Aspectos da revisión, avaliación e modificación da programación	1	2	3	4
Organizáronse os estándares en relación ás distintas unidades de programación.				
Definíronse axeitadamente os indicadores de logro dos estándares.				
Determináronse os estándares imprescindibles				
Están correctamente asociados estándares, instrumentos de avaliación e indicadores de logro.				
Deseñouse a avaliación inicial e definiuse que facer cos seus resultados				
Medidas de atención á diversidade: Tívoise en conta medidas xerais de intervención educativa				
Medidas de atención á diversidade: Contempláronse medidas para alumnado con neae				
Medidas de atención á diversidade: Fixéronse ACs no caso de estar autorizada				
Medidas de atención á diversidade: Atendeuse axeitadamente ao alumnado con sobredotación				
Definíronse programas de apoio, reforzo, recuperación e ampliación vinculados aos estándares				
Avaliouse a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación e ampliación.				
Hai estratexias de promoción da lectura e da escritura				
Hai estratexias para inserir as TIC no proceso de ensino				
Aplícase a metodoloxía didáctica acordada.				
As tarefas están vinculadas a situacións reais, significativas e motivadoras para o alumnado				

Programación Didáctica Ceip Condessa de Fenosa (O Barco de Valdeorras)

Cada instrumento de avaliación se relaciona cos estándares de aprendizaxe.				
Hai procedementos e instrumentos de avaliación variados				
Os estándares imprescindibles están identificados				
Hai información de abonda ás familias e ao alumnado de estándares imprescindibles, criterios de cualificación				
Análise dos resultados das avaliacións individualizadas				
Coordinación entre o equipo didáctico				
Coordinación do profesorado a nivel vertical: outros cursos e etapas				
Tratamento preciso dos temas transversais				
Actividades extraescolares e complementarias				